

OSREDNJA KNJŽNICA V CELJU

0650/1976

29. 1. 1976
Leto XXVI.
St. 1-2

Celje - skladišče
D-Per

214/1976

1119760650,1/2

COBISS

OSREDNJA KNJ. CELJE

GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI EMO CELJE

GLAVNI DIREKTOR DIPL. ING. MIRO JANČIGAJ JE NA POBUDO NAŠEGA UREDNIŠTVA NAPISAL SESTAVEK O NAŠEM GOSPODARJENJU. SESTAVEK SE NANAŠA ZLASTI NA GOSPODARJENJE V LETOŠNJEM LETU.

V preteklem letu smo večkrat analizirali gospodarsko poslovanje. Gospodarske analize so obravnavali organi samoupravljanja v TOZD, delavski svet in vse družbenopolitične organizacije. Gospodarsko stanje za določena letna obdobja so obravnavale tudi posamezne delovne skupine, ki so si prizadevale napraviti čim več in čim boljše, da bi dosegle zaželene uspehe. To so storile zlasti delovne skupine v proizvodnji, prizadevne pa so bile delovne skupine tudi v stranskih dejavnostih.

Glavni direktor, dipl. ing. Miro Jančigaj

Celotna naša gospodarska dejavnost je bila naravnana v preteklem letu na dvig delovne storilnosti, žal pa nam to ni uspelo tako kot smo želeli. Kakšen je naš gospodarski uspeh v letu 1975, nam bo pokazal zaključni račun, ki ga sedaj pripravljajo strokovne službe za vsako TOZD posebej in za celotno OZD.

V teku leta 1975 sem v gospodarskih poročilih opozoril, da tudi leto 1976 ne bo lahko in da se moramo na to pripraviti. Nekateri podatki o našem domačem in svetovnem gospodarstvu kažejo, da bodo gospodarski problemi morda malo omiljeni v primerjavi z lanskim letom, vendar se na to ne smemo in ne moremo mnogo zanašati. Zaupati moramo našim lastnim silam, čeprav bomo v marsičem odvisni od gospodarskega stanja v državi in gospodarskih gibanj na svetovnem tržišču.

V svojih gospodarskih poročilih sem nakazal tudi naše napake, ki pa se v letošnjem letu ne smejo

več ponavljati, če hočemo res doseči gospodarski uspeh.

Naši koraki v letošnje gospodarsko leto morajo biti odločni in smotni. Nič ne smemo prepustiti naključju. Dobro moramo poznati domače tržišče, kaj to potrebuje in kaj mu lahko mi nudimo. Če bomo pravočasno zaznali potrebe domačega tržišča, ki se v teku leta pojavljajo, bomo lahko tem potrebam zadostili in si ustvarili primeren dohodek. Naše raziskave domačega tržišča morajo biti stalne in ne le periodične. Le tako se bomo lahko borili proti raznim pojavom, ki ovirajo našo proizvodnjo. To so zlasti pojavi, o katerih smo v preteklosti mnogo pisali in o njih razpravljali. Vemo še, da je bilo uvoženih veliko artiklov, ki jih mi proizvajamo, zlasti kar se tiče raznovrstne posode in da smo se moral proti takim pojavom krepko boriti. Naše domače tržišče mora postati res naše, to pa lahko dosežemo, če pravočasno zaznamo njegove potrebe.

V našem izvozu smo v lanskem letu dosegli zlasti v zadnjih mesecih velike uspehe. Govorili in pisali smo o rekordnem izvozu naših proizvodov, zlasti emajlirane in druge vrste posode. Če bi že pred začetkom leta 1975 tako skrbno analizirali možnosti izvoza, bi dosegli verjetno še mnogo večje uspehe. Izvažati naše izdelke pa ne pomeni, da jih moramo prodajati za vsako ceno. Vsaka izvozna pošiljka mora biti skrbno analizirana, če je njen izvoz za nas rentabilen. Vsako drugačno sklepanje o izvozu je nesmiselno, saj živimo od tega, kar zaslužimo in če ničesar ne zaslužimo, se nam izvoz ne izplača.

Lanskoletne izkušnje kažejo, da je bil izvoz rentabilen takrat, ko smo zaznali potrebe tujega tržišča. Take potrebe pa ne smemo zaznavati le slučajno, temveč s skrbnim proučevanjem celotnega zunanega tržišča in njegovih pogojev.

Letošnje leto moramo glede izvoza nadaljevati tako, kot smo izvažali v zadnjih mesecih preteklega leta. Izvoz se mora še povečati, biti mora vedno bolj rentabilen, izvoženi izdelki pa visoko kvalitetni.

Doslej je največ izvažala TOZD Tovarna posode, odslej pa bodo morale tudi ostale TOZD bolj odločno kreniti na pot izvoza na tujja tržišča.

Tako na domačem kot na tujem tržišču bo imela odločilno vlogo kvaliteta naših izdelkov. Že sedaj v začetku moramo storiti vse, da bodo vsi naši izdelki visoko kvalitetni. Doma in na tujem imamo opravka z močno konkurenco. Vsa tovrstna podjet-

B O D I M O S K R B N I G O S P O D A R J I

ja skrbno pazijo na kvaliteto njihovih izdelkov. Potrošniki radi plačajo včasih tudi nekoliko višjo ceno, če je izdelek lep in kvaliteten.

V sedanjem obdobju stabilizacijskih ukrepov, ki jih bomo morali skrbno izvajati, ni računati na ponovno povišanje cene našim izdelkom. Povišanje ne bo možno, vsaj za večino izdelkov, ki imajo že sedaj tako ceno, da jo potrošnik težko plača. Rešitev se nam lahko obeta pri pocenitvi proizvodnje z znižanjem proizvodnih in drugih stroškov.

Doslej znani podatki nam kažejo, da nismo dosegli tiste storilnosti, ki bi bila adekvatna našim ciljem in potrebam. To pa pomeni, da nismo še uredili tehničnih, organizacijskih in drugih faktorjev, ki tako stanje pogojujejo. Tudi letos ne moremo računati, da bi z delitvijo dohodka kaj več pridobili za izboljšanje tehničnega stanja v procesu proizvodnje. Storili bomo pač toliko, kolikor bomo zmogli, vendar dokazano je, da smo že mnogo napravili in da moramo tudi jutri napraviti še več ne glede na težave, ki jih moramo premostiti.

Že nekaj mesecev obravnavamo samoupravni sporazum o delitvi dohodka in sredstev za osebne dohodke. Izgleda, da bo sedaj v kratkem ta sporazum le sprejet. Poleg tega smo mnogo razpravljali o sistemizaciji delovnih mest, na katero je bilo veliko pripomb. Čas je, da se tudi o tem dokončno dogovorimo kajti, razprave je bilo res veliko, tako da se ta akt sedaj lahko dokončno oblikuje. Žal pa moramo ugotoviti, da se včasih nočemo obnašati korektno ali celo pošteno eden do drugega. Taki smo, ker smo le preveč zaverovani sami v sebe in sploh ne potrudimo, da bi stalno dopolnjevali sistem in način dela v smeri vedno večje uspešnosti.

sti. Pod takimi pogoji in s takim načinom bi sistemizacija bila le majhen, jasen operativni problem.

Naš samoupravni sporazum o delitvi dohodka in sredstev za osebne dohodke ter nova sistemizacija delovnih mest zahtevata mnogo več denarnih sredstev za osebne dohodke kot v preteklem letu. To pa pomeni, da moramo v letošnjem letu zelo skrbno in rentabilno gospodariti, če hočemo potešiti naš apetit po zvišanju osebnih dohodkov. Najprej moramo ustvariti tak dohodek, ki bo lahko prenesel večje breme osebnih dohodkov. Če je to naš cilj, potem ga moramo doseči tako, da se otresemo vseh tistih slabih navad, ki so nam v lanskem letu krepko zmanjševale dohodek.

Že nekajkrat smo v preteklem letu razpravljali o redu in disciplini. Znano je, da samoupravljanje ne dopušča nered in nedisciplino. Če pa se ta vgneždi v procesu proizvodnje, tedaj jo je treba temeljito izkoreniniti. Samoupravljanje pomeni demokracijo pri odločanju in zavestno disciplino pri izvajanju.

Današnji razvoj samoupravljanja zahteva od vsakega samoupravljalca, da aktivno sodeluje pri kreiranju gospodarske politike in da dogovorjena stališča in sklepe izvršuje po svojih zmožnostih in strokovni sposobnosti na delovnem mestu in drugod.

Samoupravna disciplina zajema široko področje gospodarske dejavnosti. Ni dovolj, če delavec pride pravočasno na delo. Na svojem delovnem mestu mora vsak storiti čim več. Vsaka minuta delovnega časa je dragocena. Če kdo na svojem delovnem mestu ne opravlja svojega dela tako

(Nadaljevanje na 3. strani)

DELOVNEMU KOLEKTIVU
TOVARNE EMAJLIRANE POSODE
C E L J E

Srečno Novo leto in veliko uspeha
pri samoupravljanju

želi

Leskošek Franc-Luka

Leskošek Franc-Luka

Kot vsako leto je Franc Leskošek-Luka tudi letos poslal čestitko našemu kolektivu ob vstopu v novo leto.

PRED VOLITVAMI V ORGANE SAMOUPRAVLJANJA

Letos poteče mandatna doba vsem tistim delegatom organov samoupravljanja, ki so bili izvoljeni na volitvah pred dvema letoma. V pripravah na letošnje volitve novih organov samoupravljanja bi bilo prav, če bi dosednji organi in družbenopolitične organizacije kritično pregledale delo naših samoupravnih organov v pretekli mandatni dobi in na podlagi izkušenj ustvarile jasen delovni program za prihodnjo mandatno dobo.

Po ustavnih določilih temelji samoupravljanje v temeljni organizaciji združenega dela in drugih organizacijah združenega dela na tem, da delavec uresničuje enakopravno in v vzajemni odgovornosti z drugimi delavci v organizaciji z odločanjem na zborih delavcev, z referendumom in drugimi oblikami osebnega izjavljanja, po delegatih v delavskih svetih, ki jih skupaj z drugimi delavci v organizaciji voli in odpokliče, in z nadzorstvom nad izvrševanjem sklepov in nadzorstvom nad delom organov in služb teh organizacij.

Da bi delavec mogel uresničevati svoje samoupravne pravice, ima pravico, da je redno obveščen o poslovanju organizacije in njenem materialno-finančnem stanju, o ustvarjanju in delitvi dohodka in uporabi sredstev v njej ter o drugih vprašanjih, ki so pomembna za odločanje in nadzorstvo v organizaciji.

Dosedanji organi samoupravljanja bodo torej morali podati pregled svojega dela v pretekli mandatni dobi. Zlasti bo moral biti jasno razčlenjen zaključni račun tako za posamezne TOZD kakor tudi za OZD kot celoto. Z gospodarskim stanjem podjetja, ki bo prikazano v obliki zaključnega računa, mora biti na kar najbolj preprost in jasen način seznanjen vsak delavec.

Ustava določa, da imajo temeljne organizacije združenega dela in druge organizacije združenega dela delavski svet kot organ, ki upravlja delo in poslovanje organizacije, oziroma njemu po položaju in funkciji ustrezen organ upravljanja.

Temeljna organizacija združenega dela z manjšim številom delavcev nima delavskega sveta. Tak primer je tudi pri nas, ko vsi delavci odločajo na sestankih, kar pomeni, da je samoupravljanje najbolj neposredno in da je tako odločanje po položaju in funkciji ustrezno odločanju organa upravljanja.

Delavski svet organizacije združenega dela je izredno važen organ upravljanja. Ta upravlja delo in poslovanje organizacije združenega dela, določa pri upravljanju te funkcije predlog statuta in sprejema druge splošne akte, določa poslovno politiko ter sprejema plan in program za delo in razvoj, določa ukrepe za izvajanje poslovne politike ter plana in programa za delo in razvoj, voli, imenuje in razrešuje izvršilni in poslovodni organ oziroma člane teh organov, skrbi za obveščanje delavcev in opravlja druge zadeve, ki jih določa samoupravni sporazum, statut in dru-

gi samoupravni akti organizacije.

Ta ustavna določila jasno kažejo, kolikšno odgovorno funkcijo ima pri upravljanju delavski svet organizacije združenega dela. Zato mora delati organizirano in v tesni povezavi z delavci. Tako povezava je možna, če se delegati posvetujejo pred sejami in tudi po sejah s svojimi sodelavci, ki so jih izvolili v ta organ upravljanja.

Iz dosedanje prakse vemo, da delavski svet ob sklicu sej že nekajkrat ni bil sklepčen. Premalo delegatov je prišlo na seje. Ne bomo se spuščali v široko polemiko, kaj je bilo temu vzrok. Tako je bilo, vendar v bodoče se to več ne sme dogajati.

Delavski svet temeljne organizacije združenega dela sestavlja delegati delavcev iz vseh delov delovnega procesa v tej organizaciji. Poleg tega mora sestava delavskega sveta ustrezati socialni strukturi delovne skupnosti temeljne organizacije združenega dela.

Tudi delavski sveti TOZD imajo v našem samoupravnem sistemu pomembno in odločilno vlogo. To niso več organi upravljanja nekdanjih ekonomskih enot, čeprav so prav ti organi v razvoju samoupravljanja imeli zelo pomembno in pozitivno vlogo.

Pri letošnjih volitvah v organe upravljanja bomo morali torej krepko analizirati in upoštevati dosedanje delo organov upravljanja, ki so bili prvič izvoljeni kot novi organi upravljanja, po določilih nove ustave in vseh drugih samoupravnih aktov, ki iz teh določil izhajajo.

Volitve v organe upravljanja ne morejo biti le dogodek, ki ga je treba po zakonu organizirati in registrirati kot neke vrste administrativni proces, ki se dogaja brez naše volje in zaviti v šablono raznih paragrafov.

Za volitve organov upravljanja so potrebne skrbne politične in tehnične priprave, v katere morajo biti vključene vse družbenopolitične organizacije in nekatere strokovne službe. Take priprave pa trajajo navadno po nekaj mesecev pred dnevom, ki je določen za volitve.

Za vsake volitve, tudi za volitve organov upravljanja v OZD in v TOZD mora biti sestavljen jasen program, ki zajema dejavnost pred volitvami, kakor tudi dejavnost po končanih volitvah, ko se morajo novo izvoljeni organi upravljanja konstituirati in začeti z delom.

Čas evidentiranja kandidatov je najvažnejši del pri pripravah na volitve. Evidentiranje kandidatov pomeni skrbna izbira kandidatov za delegate posameznih organov upravljanja. Tu morajo nastopati organizirano vse družbenopolitične organizacije, zlasti sindikalna organizacija, ki je kot najbolj množična organizacija nosilec te naloge.

V času evidentiranja kandidatov se vsi delavci in delavke lahko temeljito pogovore o svojih sodelavcih, ki jih mislijo kandidirati. Pogovore se lahko tudi s tistimi, ki jih evidentirajo za kandidate, če ti kandidature

sprejmejo. Nedvomno je, da mora dejavnost evidentiranja kandidatov potekati v duhu krepitve samoupravnega sistema, kar pomeni, da se je treba pogovarjati in sklepati tudi o pravilnem gospodarjenju in pravilni politični usmeritvi ter poleg drugega tudi iz tega vidika izbirati tovariše in tovarišice, ki jim bo zapupana velika odgovornost v samoupravnem sistemu za dve leti mandatne dobe.

Iz ustave izhaja, da člani delavskega sveta oziroma člani izvršilnega organa ne morejo biti izvoljeni več kot za dve leti. Nihče ne more biti več kakor dvakrat zaporedoma izvoljen v isti delavski svet, oziroma izvršilni organ.

Pri evidentiranju kandidatov za delavski svet je treba torej upoštevati omenjeno ustavno določilo. Običajno je, da se kritično pregleda delovanje posameznih delegatov v pretekli mandatni dobi.

Po dveh letih izkušenj upravljanja po novi ustavi bomo izvolili nove organe upravljanja v zavesti, da smo v teh dveh letih kljub začasnim težavam zaorali prve brazde na novem travniku, ki nam obeta bogato letino. Vendar letina ne pride sama od sebe. Travniki moramo obdelati in gojiti. Zaorati moramo nove brazde.

Ustava nam jasno pove, da je vsak delavec osebno odgovoren za vestno opravljanje samoupravljaljskih funkcij, da so člani delavskega sveta organizacije združenega dela osebno in materialno odgovorni za sklepe, ki so jih kljub opozorilu pristojnega organa sprejeli mimo svojih pooblastil. Delegati v delavskem svetu delovne organizacije in sestavljene organizacije združenega dela so odgovorni delavcem in delavskemu svetu temeljne organizacije, v kateri so bili izvoljeni.

Priprave na volitve organov upravljanja morajo tudi potekati v

duhu prizadevanja za večjo delovno storilnost. Na vseh sestankih, kjer se razpravlja o kandidatih, mora biti tudi razprava o gospodarjenju v TOZD in OZD. Graivo za tako razpravo nam bo na razpolago v podatkih o zaključnem računu za preteklo leto.

Poleg drugih priprav na volitve organov upravljanja niso nič manj važne pravne in tehnične priprave. Volitve morajo biti izvedene v skladu s pravnimi akti, ki določajo postopek za volitve. Ves volilni aparat (volilne komisije, volilni odbori) mora biti dobro poučen o poteku volitev. Pripravljene morajo biti pravočasno glasovnice, formularji zapisnikov in drugi material, ki je nujno potreben za tehnično brezhibno izvedbo volitev.

Vprašanja razpisa volitev je izredno važno. Vsak delavski svet TOZD lahko razpiše volitve, vendar je po dosednji praksi razpisal volitve delavski svet OZD, če tega pravočasno niso storili delavski sveti TOZD. Tako je delavski svet razpisal volitve za vse organe upravljanja in določil tudi dan volitev. Sicer pa je to pravno vprašanje, s katerim se bo morala ukvarjati pristojna strokovna služba, ki bo pripravila v skladu z zakonom in samoupravnim sporazumom celoten postopek za razpis volitev v organe upravljanja.

S tem sestavkom smo hoteli le pravočasno opozoriti na razpis o bodočih volitvah v organe upravljanja ter nekoliko osvetliti odgovornosti članov kolektiva in delegatov pri izvrševanju samoupravnih funkcij.

V našem listu bomo člane kolektiva odslej sproti seznanjali s pripravami na volitve. Tako bomo objavili potek evidentiranja kandidatov za posamezne organe upravljanja in pozneje kandidatne liste, ki jih bodo sprejeli zbori volivcev.

E. Jejčič

OBISKA SO BILI VESELI

Pri nas je že dolgoletna tradicija, da naša sindikalna organizacija ob koncu leta poskrbi za obiske vseh tistih članov kolektiva, ki so zaradi zdravstvenega stanja priklenjeni na svoje domove ali pa se nahajajo v bolnicah in zdraviliščih.

Obiske je opravila komisija za socialna vprašanja pri naši sindikalni organizaciji. Naše bolne sodelavce so obiskali naslednji člani komisije: Konrad Končan, Roman Jeler in Štefka Pečnik.

Člani komisije so obiskali nad šestdeset sodelavcev in jim izročili novoletno darilo sindikalne organizacije.

Zanimivo je, da je največ naših sodelavcev, ki so bili ob zaključku lanskega leta bolni, izven Celja. Najdlje je šla komisija do Rogaške Slatine.

Člani komisije so nam povedali, da si večina naših sodelavcev, ki so jih obiskali, želi, da bi čimprej okrevali in se vrnili na delo. Bolj so bili veseli obiska kot

darila, čeprav jim je tudi to prav prišlo ob koncu leta in vsi so članom komisije naročili naj pozdravijo njihove sodelavce.

Vsi naši oboleli tovariši želijo vsem delavkam in delavcem naše OZD veliko delovnih uspehov, zadovoljstva in veselja v novem letu 1976.

Bogat program dela

Naše društvo LT bo kmalu sprejelo svoj program dela. Že v zadnji številki smo omenili, da bomo ta program objavili glede na zanimanje članov kolektiva za sodelovanje v posameznih klubih in krožkih. Veliko je zanimanja za avtomoto krožek in tudi za druge dejavnosti. Povsem sodeč je letošnji program zelo pester in bogat. Objavili ga bomo, ko nam ga bo društvo LT dostavilo.

Iz novoletne poslanice tovariša Tita

Náš predsednik tovariš Tito je v letošnji novoletni poslanici povedal mnogo zanimivih podatkov o našem gospodarstvu, notranji in zunanji politiki. Med drugim je naš predsednik dejal, da smo dosegli lepe uspehe v lanskem jubilejnim letu.

Minulo 1975. leto je bilo jubilejno leto. Potekalo je v znamenju proslave tridesetletnice zmage nad fašizmom, tridesetletnice dela in ustvarjanja v svobodi. Mislim, da smo ob tem jubileju dobro rezimirali naše zmage v vojni, ne pa tudi vse naše zmage v miru, v izgradnji socialistične samoupravne in neuvrščene Jugoslavije. Zakaj v treh desetletjih smo napravili resnično revolucionaren skok, tako v razvoju novih družbenih odnosov in gospodarskem napredku in državi kakor tudi krepitvi njenega položaja in ugleda na svetu.

Od 1947. do 1975. leta se je naš realni družbeni proizvod povečal za dobrih sedemkrat. Hkrati je industrijska proizvodnja naraščala povprečno za deset odstotkov na leto; v primerjavi z letom 1946 se je njen obseg več kot 17-krat povečal. Znani so tudi velikanski rezultati v elektrifikaciji dežele. Skoraj vse vasi in večina domačij so danes elektrificirane.

V kmetijstvu, čeprav se je število kmetijskega prebivalstva glede na celotno prebivalstvo zmanjšalo od 67 na 38 odstotkov, se je proizvodnja na prebivalca podvojila. V družbenem sektorju gospodarstva je zdaj zaposlen skoraj vsak četrti prebivalec, številni zaposlenih pa se je povečalo skoraj za štirikrat. Dosegli smo velike uspehe v vseh gospodarskih panogah, za kar se je zahvaliti modernizaciji gospodarstva, uporabi znanosti itd.

Izobrazbena raven prebivalstva se je prav tako bistveno spremenila, to pa je temeljito zboljšalo kvalifikacijsko strukturo zaposlenih. Srednje šole je končalo več kot 2,5 milijona učencev, na fakultetah in visokih šolah pa je diplomiralo 520.000 študentov. V naši državi imamo zdaj 15 univerz, itd.

Zdravstvena služba se je razširila, zagotovljeno je osnovno zdravstveno varstvo prebivalstva, ustvarjeno je široko omrežje zdravstvenih in socialnih ustanov. Zboljšanje življenjskega standarda je pripomoglo, da znaša povprečna življenjska doba v

Jugoslaviji zdaj 68 let, medtem ko je znašala pred vojno 45 let.

Kljub težavam in pomanjkljivostim, o katerih odkrito razpravljamo, se vedno očitneje kažejo rezultati pri spreminjanju ustavnih določil v družbeno prakso. Zlasti pomembno je, da se v združenem delu uveljavljajo novi odnosi, ki bodo v čedalje večji meri zagotavljali delavskega razredu odločilen vpliv na delitev družbenega proizvoda. V delegatski sistem je vključenih okoli 2 milijona ljudi, polovica jih je iz neposredne proizvodnje. Z razvijanjem tega sistema ustvarjamo takšne odnose, ki izključujejo preglasovanje in antagonizme, narekujejo pa solidarnost, medsebojno upoštevanje in skupno iskanje najboljših rešitev.

Čeprav smo v celotni gospodarski dejavnosti zadevali na velike težave, smo dosegli vrsto lepih uspehov. Letos smo dogradili ali dograjujemo nekatere velike prometne, industrijske in druge objekte, ki so vpregli precejšen del akumulacije, ki pa so v dolgoročnem smislu nadvse važni za naš razvoj. To so na primer proga Beograd—Bar, nekatere večje tovarne, hidrocentrale, sodobne ceste itd. Industrijska proizvodnja v celoti je narasla za okoli 6 odstotkov. Omembe vredni so tudi rezultati v kmetijstvu, ki pa niso tako dobri kot predlanskim, če izvažamo rekordno letino koruze. Gotovo je, da smo na primer v pridelku naših sort pšenice in hibridne koruze na družbenem sektorju dosegli svetovno raven.

Kar zadeva življenjski standard, nismo uresničili vsega, kar smo hoteli, vendar smo nedvomno tudi tu napredovali. Lani se je zaposlilo okoli četrt milijona ljudi. Zgradili smo veliko novih stanovanj, kulturnih in zdravstvenih ustanov, modernih veleblagovnic in raznih objektov družbenega standarda. Ne moremo pa biti zadovoljni z naraščanjem realnih osebnih dohodkov, kot tudi ne z naraščanjem produktivnosti dela.

V novo leto vstopamo z večjimi možnostmi za uspešnejši in

stabilnejši gospodarski razvoj. Zdaj smo politično bolj pripravljeni in bolje organizirani za izpolnitev zapletenih nalog, ki nas čakajo. Med glavnimi nalogami sta učinkovitejši boj proti inflaciji in bolj razgiban družbenogospodarski razvoj v celoti. Pri tem je povečanje produktivnosti dela ena pglavilnih obveznosti vse družbe. Tu je glavni vir nadaljnega in družbenega napredka. Zato je nujno potrebno, da bistveno izboljšamo odnos do dela in družbenih sredstev in da zlasti stimuliramo ustvarjeno delo, dosledneje izvajamo delitev po delu itd.

Tovariš Tito je nadalje govoril o mednarodnem položaju Jugoslavije in njeni neuvrščeni politiki.

Mednarodna dejavnost Jugoslavije v bližnjem obdobju bo v okviru OZN in zunaj nje posvečena krepitvi vseh pozitivnih procesov na svetu. V tem duhu se bomo zlasti zavzemali za popoln uspeh bližnje konference neuvrščenih dežel v Colombu. Prizadevali si bomo tudi, da bo v pripravi na ministerski sestanek evropskih držav, ki bo v našem

glavnem mestu 1977. leta, čimbolj prevladalo spoznanje o povezanosti interesov Evrope z interesi dežel v razvoju.

Mednarodni položaj in ugled Jugoslavije slonita na enotnosti naših narodov in narodnosti, na čvrstosti njene samoupravne družbene ureditve, na razvitem sistemu vseljudske obrambe in družbene samozaščite, na dinamični neuvrščeni zunanji politiki. Takšna Jugoslavija ima dovolj moči in najboljšo možnost, da vpliva na mednarodno dogajanje. Od naših opredelitev nas tudi v prihodnje ne bodo odvrnile nikogaršnje želje, ne poskusi vmešavanja, ne pritisk od zunaj.

To je nekaj odlomkov iz novoletne poslanice predsednika SFRJ. Poslanica je bila objavljena ob novem letu v dnevnem časopisu.

Ob zaključku novoletne poslanice je tovariš Tito dejal: »Našim delovnim ljudem, mladini in plonirjem, pripadnikom naše ljudske armade in varnostne službe, vsem prebivalcem naše dežele najiskreneje čestitam ob novem letu 1976.«

V začaranem krogu

V eni lanskega letnih številka smo objavili predosnutek samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za razporejanje dohodka in delitev sredstev za osebni dohodek, kakor tudi predosnutek sistematizacije delovnih mest. Po takratnih podatkih, ki smo jih objavili, bi morala biti oba dokumenta že sprejeta, vendar sta zašla v začarani krog raznih novih predlogov za spremembe in dopolnitve obeh aktov tako, da je imela komisija za vrednotenje delovnih mest izredno odgovorno in težko delo, preden se ji je posrečilo, da predloži oba dokumenta s spremembami v obravnavo poslovnemu odboru.

Poslovni odbor je dal na rešitev oba dokumenta pred nekaj dnevi, tako da bosta dana v ponovno razpravo po TOZD. Komisija je poslala poslovnemu odboru skupno s dokumenti še obrazložitve, ki jo objavljamo.

V mesecu avgustu 1975 je bil posredovan v javno obravnavo osnutek samoupravnega sporazuma s priloženo odnosov rangnih vrednosti za vsa DM po TOZD in skupnih službah. Obravnava je potekala od 10. 8. do 25. 8. oziroma do konca meseca avgusta.

Iz osnov tolmačenega osnutka, razprave o osnutku in primerjave posameznikov iz določenih DM, je bilo predloženih ca. 230 pripomb, (posamezne pripombe so zajele več DM ali cele organizacijske enote). Tako lahko sklepamo, da so pripombe zajele ca. 50 odstotkov DM ali 450 rangiranih vrednosti in ca. 30 pripomb na besedni del sporazuma o delitvi dohodka in OD. Zaradi prepletanja posameznih pripomb ni možna jasna opredelitev.

Po zaključni razpravi je komisija 7. 10. 1975 pristopila k drugi

fazi dela, ki je trajalo do 10. 12. 1975. V nakazanem obdobju je ponovno obdelala seznam rangnih vrednosti za vsa DM po TOZD in v skupnih službah. Pri ponovnem rangiranju je upoštevala pripombe posameznikov, vodstev organizacijskih enot ali predstavnikov TOZD v komisiji, če je bil predlog popravka upravičen v odnosu do postavljenih rangnih vrednosti primerljivih DM. Pripombe posameznikov ali organizacijskih enot, ki se nanašajo na rangne vrednosti so obdelane v posebni pregledni obliki in kot informacija posredovane v TOZD (sektorje) zaradi obvestila pritožitelja na dano pripombo. Komisija je ponovno obdelala tudi besedni del sporazuma, izločila dele posameznih členov, ki bi morda otežkočali uveljavitev predloženega osnutka v praksi.

Predvidevanje v letu 1976

Predvidevanja gospodarskih gibanj ter osnovne naloge denarnokreditne politike so dane v resoluciji o družbenem in ekonomskem razvoju Jugoslavije v letu 1976. Družbeni proizvod naj bi se prihodnje povečal realno za 5,3 odstotka, industrijska proizvodnja za okrog 6 odstotkov, porast cen naj bi se bistveno zmanjšal v primerjavi z letom 1975, deficit naše plačilne bilance pa ne bi smel presežati ene milijarde dolarjev, pri čemer se mora izvoz realno povečati za 6 odstotkov, uvoz pa za 3 odstotke.

Bodimo dobri gospodarji

(Nadaljevanje s 1. strani)
kot je treba, živi na račun ostalih svojih sodelavcev.

Vse naše TOZD bodo morale storiti določene ukrepe za smotrno izkoriščanje delovnega časa. Doslej znani bilančni podatki kažejo velikansko število izgubljenih ur ne le zaradi bolezenskih izostankov, temveč zaradi drugih opravil, ki nimajo nobene zveze s proizvodnim delom in nam odnašajo dobiček del dohodka.

V našem letošnjem poslovanju bo moralo zavzemati skrbno varčevanje na vseh področjih

prvo mesto. Drag predelovalni material moramo do kraja izkoristiti in znižati stroške na vseh področjih naše dejavnosti.

Na naše gospodarjenje v letošnjem letu in na naš bodoči razvoj gledam optimistično. Prepričan sem, da bomo dosegli zaželen uspehe, predvidene za letnim planom, morda tudi še nekaj več, če bomo v praksi izpolnili vse pravice in dolžnosti, ki nam jih daje naša ustava kot proizvajalec, ki se zavedajo odgovornosti za napredek naše samoupravne družbe.

Naš intervju

Ob koncu mandatne dobe smo postavili nekaj vprašanj predsedniku delavskega sveta Ervinu Belaku. Objavljamo naša vprašanja in njegove odgovore.

Emailirec: Letos poteče mandat dosedanjim organom upravljanja. Ali si zadovoljen z delom delavskega sveta v pretekli mandatni dobi?

Belak E.: Sedanja mandatna doba delavskega sveta OZD EMO ni bila lahka. Delavski svet se je moral spopasti z različnimi težavami, ki so se pojavile v našem gospodarstvu. S svojimi sklepi je skušal vplivati na TOZD, da bi svojo dejavnost usmerile v kar največjo možno produktivnost dela in da bi celotno podjetje doseglo dober gospodarski uspeh.

Emailirec: Ali so bile kake težave v zvezi z delom delavskega sveta?

Belak E.: Vsaka seja delavskega sveta ali drugega organa samoupravljanja mora biti skrbno pripravljena. So razne priprave pred sejo in mnogo je treba storiti, da se vse uredi po seji. Včasih sem imel vtis, da se člani oziroma delegati niso dovolj posvetovali pred sejo o vprašanih, o katerih je bilo treba odločiti. V takih primerih je bilo težje sprejeti sklepe. Bilo je celo tako, da ko sem sklical sejo, se ta ni mogla vršiti. Nismo bili sklepni. Bilo je nekaj takih primerov. Ne želim, da bi se to ponavljalo v prihodnji mandatni dobi. To je zelo mučno tako za predsednika kot tudi za tiste delegate, ki se sej redno udeležujejo.

Emailirec: Kaj misliš o funkciji predsednika delavskega sveta. Ali je njegovo delo upoštevano zahtevno in težko?

Belak E.: Predsednik delavskega sveta sem takrat, kadar vodim sejo delavskega sveta. Izven seje nimam komu predsedovati. Čeprav imamo posebno službo, ki dela izključno za organe upravljanja, imam mnogo skrbi, da bo seja delavskega sveta pravočasno sklicana, da bo dnevni red sestavljen tako, da ni preobsežen, da bodo delegati prejeli pravočasno gradivo za sejo, da se o dnevnem redu posvetujem z glavnim direktorjem, predsedniki delavskih svetov TOZD, strokovnimi službami in drugimi, s katerimi se je treba, glede na vse-

bino dnevnega reda, posvetovati. Moram reči, da to ni lahko delo in vzame precej časa za priprave na seje. Takrat moram zapustiti svoje delo. Preštudirati moram gradivo. Skratka, moram se dobro pripraviti, če hočem uspešno voditi sejo delavskega sveta, kar pa le ni tako enostavno.

Po seji delavskega sveta morajo biti sklepi, ki smo jih sprejeli, čimprej objavljeni. Do prihodnje seje pa moram vedeti, kateri sklepi so bili izvršeni in kateri ne, ter zakaj niso bili izvršeni. To je treba na vsaki seji poročati.

Če hočem dobro opravljati funkcijo predsednika delavskega sveta, moram biti tesno povezan s predstavniki družbenopolitičnih organizacij. Vedeti moram njihovo mnenje o tem in onem, zlasti o važnih gospodarskih vprašanjih. Poleg tega se moram udeleževati raznih sej kolegijevskih organov, največ sej poslovnega odbora. Moram vedeti, kako gospodarimo, kakšni so problemi in kako jih bomo rešili. Delo predsednika delavskega sveta ni lahko, vezano je na veliko moralno

in družbenopolitično kakor tudi gospodarsko odgovornost.

Emailirec: Bi še kandidiral za predsednika?

Belak E.: Imam mnogo funkcij, poleg tega pa sem tudi bolj slabega zdravja, zlasti v zadnjem času. Ne vem, če bi lahko dobro opravljal tudi v bodoče to funkcijo.

Emailirec: Kaj meniš o našem gospodarjenju v preteklem letu?

Belak E.: Že prej sem povedal, da mandatna doba sedanjih organov upravljanja ni bila lahka. Lahko bi pa vsaj malo bolje gospodarili v okviru naših možnosti. Mislim, da smo premalo disciplinirani, pri čemer ne mislim le, da moramo pravočasno prihajati v službo, biti trezni in sposobni za delo in podobno. Morali bi si več prizadevati, da vsak po svojih zmognostih opravi čimbolj uspešno svoje delo na določenem delovnem mestu, da se vsi kot eden zavzamemo za uresničitev sklepov organov upravljanja in drugih obveznosti, ki izhajajo iz

odgovornosti do uspešnega samoupravljanja. Če bi bilo tako, ne bi bilo neizvršenih sklepov delavskega sveta ali delavskih svetov v posameznih TOZD.

Dobro lahko gospodarimo, če je naš delovni proces urejen, če nam je na voljo to, kar potrebujemo za našo proizvodnjo, če znamo pravilno izkoristiti vsak košček materiala, ki ni poceni, če poznamo domače in tuje tržišče, da lahko zadostimo potrebam potrošnikov in podobno.

Včasih se preveč ukvarjamo le z našimi pravicami. Te običajno vsi dobro poznamo. Premalo pa se zanimamo za naše dolžnosti. Tudi te moramo poznati in jih izvrševati. Brez tega ne moremo dobro gospodariti, kajti dohodek je treba ustvariti, če ga hočemo deliti. V bodoče bomo morali biti pozorni na vse tiste pojave, ki nam zmanjšujejo dohodek in ne bomo si smeli več privoščiti tega, da se spuščamo v kake malenkosti, čeprav je tudi to potrebno, medtem ko nam kak globalen pojav odnese pred nosom večji dohodek.

Dejavnost našega sindikata

Sedaj, ko se v vseh sindikalnih organizacijah v TOZD pripravljamo na letne skupštine sindikalnih konferenc in ko govorimo o nalogah, ki smo jih izvajali skozi leto 1975, je tudi potrebno osvetliti dejavnost delegatov, ki so delovali v republiškem odboru sindikatov kovinske industrije.

Že v eni izmed zadnjih številčk smo vas obvestili o nalogah, ki si jih je zadal republiški odbor sindikatov kovinske industrije. Sedaj pa vas bomo v krajšem sestavku seznanili o celotni dejavnosti.

Svoj delovni načrt si je republiški odbor sindikatov kovinske industrije zastavil na 4. seji v mesecu decembru 1974. V svojem delovnem načrtu je republiški odbor določil naloge s področja uveljavljanja samoupravnega organiziranja delavcev v temeljne organizacije združenega dela in organizacije združenega dela.

Naloge pri nadaljnjem organiziranju in razvoju samoupravne delavske kontrole na področju produktivnosti dela in doseganju boljših rezultatov dela in pogojev za delo, akcija na področju dograjevanja sistema samoupravnega sporazumevanja o delitvi dohodka in sredstev za osebne dohodke, naloge in sodelovanje s področja srednjeročnega in dolgoročnega načrtovanja razvoja temeljnih organizacij združenega dela, organizacij združenega dela, sestavljenih organizacij združenega dela in panog v sindikatu delavcev kovinske industrije Slovenije.

Republiški odbor je sprejel naloge s področja življenjskih in delovnih pogojev delavcev. Sodeloval je tudi pri ustanavljanju samoupravnih interesnih skupnosti v kovinski industriji, spremljal obravnavao nekaterih zakonskih predpisov, ki so važni za na-

šo kovinsko industrijo. Skozi vse leto je spremljal in dajal pobude okoli organiziranosti in delovanja sindikatov v TOZD, OZD in občinskih odborih. Deloval je tudi na področju izobraževanja delegatov republiškega odbora, predsednikov občinskih odborov in spremljal akcijo izobraževalnih seminarjev za vse člane izvršnih odborov sindikata po TOZD.

Republiški odbor je deloval tudi na področju kadrovske politike, športa in rekreacije, posebno pa se je organiziral pri oblikovanju kriterijev za oblikovanje in pravilno izvajanje organizacije športnih delavskih iger, ki jih organizirajo določene panoge industrije. Poudarek in zahteva pa je tudi bila, da se organizira čim več internih tekmovanj s področja dela.

Republiški odbor je deloval tudi na področju medrepubliškega in tudi mednarodnega sindikalnega delovanja. Imel je stike s italijanskimi, avstrijskimi in zahodnonemškimi sindikati s področja kovinske industrije.

Tako je delovanje republiškega odbora zajelo v letu 1975 skoraj vsa področja delovanja in prisotnosti sindikata. Nekaj nalog je bilo izredno težavnih zaradi sovpadanja in iskanja stališč z drugimi sindikati na področju Slovenije in Jugoslavije.

Za izvedbo svojega programa smo se morali veliko opirati tudi na strokovne institucije, do katerih pa kot vemo, se zelo težko pride. Tako smo imeli velikokrat časovne zamude in pa tudi nepopolne podatke (npr. podatki za obravnavo stabilizacije gospodarstva).

Ovira za dobro delo so v precejšnji meri tudi slabo razviti delegatski odnosi in odgovornost posameznikov. To pa pomeni ne-

prihajanje na seje, kar je takoj problem nesklepčnosti, podaljša se čas za obravnavao in zbiranje zaključkov in tako naprej. Delegati tudi niso vedno sodelovali s svojo bazo in tako niso imeli svojih stališč, pa se je moralo včasih sklepati samo s svojim mnenjem. Enako je bilo s stališči republiškega odbora, delegati niso vedno prenašali mnenj in stališč na svoje občinske odbore sindikatov kovinske industrije in tako niso bile opravljene nekatere naloge, zopet zaradi neodgovornosti posameznih delegatov. Tako ni bila pravočasno opravljena analiza o samoupravnih delavski kontroli, analiza o stanju inventivne dejavnosti v kovinski industriji, analiza o uresničevanju ustavnih načel o samoupravnem organiziranju delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela.

Del nalog je republiški odbor v letu 1975 le politično opredelil in pričel z izvajanjem akcij, za njihovo realizacijo pa je potrebno daljše časovno obdobje.

V letu 1975 je imel republiški odbor sindikatov delavcev kovinske industrije Slovenije 6 sej, izvršni odbor 12 sej, komisija za nadaljnji razvoj samoupravljanja je imela 3 seje, komisija za samoupravno sporazumevanje je imela 8 sej, komisija za inventivno dejavnost 1 sejo in komisija za kadrovska vprašanja 2 seji. Organizirana sta bila dva posveta s predsedniki občinskih odborov sindikatov delavcev kovinske industrije in več obiskov po sindikalnih organizacijah. Obiskali so tudi naš kolektiv, ko smo obravnavali problematiko nočnega dela žena v TOZD tovarne posode in TOZD TOBI.

Upam, da je bilo delo republiškega odbora dovolj aktivno in da smo delegati imeli res dovolj dela pri izvajanju vseh nalog.

Kotnik Fric

SINDIKALNA LISTA ZA LETO 1976

Sindikalna lista je važen dokument, s katerim mora biti seznanjen vsak naš samoupravljalec. Zato jo v celoti objavljamo.

I. UVOD

Ta sindikalna lista je skupen dogovor organizacij in organov sindikatov in Zveze sindikatov Slovenije, ki je nastal na osnovi javne razprave na vseh ravneh njihove organiziranosti. V njej so zapisana stališča o tistih vprašanjih, za katere si sindikati prizadevajo, da bi bila enotno urejena v družbenih dogovorih o razporejanju dohodka v občini, samoupravnih sporazumih za razporejanje dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke dejavnosti ter v samoupravnih splošnih aktih temeljnih in drugih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti.

Sindikalna lista nima neposredne pravne veljave. Stališča sindikalne liste pa postanejo obvezna za udeležence samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov, ko bodo — z zavzemanjem sindikalnih organizacij in drugih udeležencev samoupravnega sporazumevanja — postala sestavni del samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov o razporejanju dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke in ustreznih samoupravnih splošnih aktov udeležencev. V tem primeru veljajo za kršitev teh določb sankcije, ki so določene v samoupravnem sporazumu oziroma v družbenem dogovoru.

Osnovne organizacije sindikata so dolžne zagotoviti dosledno uveljavljanje sindikalne liste v mejah razpoložljivega dohodka.

Stališča sindikalne liste se uveljavljajo deloma v samoupravnih sporazumih o razporejanju dohodka in sredstev za osebne dohodke dejavnosti, deloma v družbenih dogovorih o razporejanju dohodka v občinah. Razmejitev je dogovorjena takole:

1. VSEBINA SINDIKALNE LISTE ZA DRUŽBENE DOGOVORE O RAZPOREJANJU DOHODKA V OBČINAH:

- najnižji osebni dohodek,
- najvišji osebni dohodek,
- življenjski stroški in osebni dohodki,
- osebni dohodek pripravnikov,
- nadomestilo osebnega dohodka za čas bolezni,
- povračilo stroškov za prihod na delo in odhod z dela,
- regres za prehrano med delom,
- nagrade učencem poklicnih šol in učencem z učno pogodbo,
- nagrade študentom in učencem na praksi,
- spodbujanje in organiziranje inovacijske dejavnosti v organizacijah združenega dela,
- namenska sredstva za stanovanjsko gradnjo,
- izobraževanje,
- oblikovanje družbeno dogovorjenega dela sredstev sklada skupne porabe,
- regres za letni dopust,
- solidarnostne pomoči,
- nagrada za delo ob odhodu v pokoj,
- nagrade ob delovnih jubilejih.

2. VSEBINA SINDIKALNE LISTE ZA SAMOUPRAVNE SPORAZUME DEJAVNOSTI:

- nočno delo,
- delo na dan nedelje,
- delo na dan državnega praznika,
- deljen delovni čas,
- oblika osebnega dohodka po vložnem minulem delu,
- dodatek za omejevanje fluktuacije,
- nadomestilo osebnega dohodka za delo v času udeležbe na mladinskih delovnih akcijah,
- nadomestilo za ločeno življenje,
- izplačila po pogodbah o delu,
- dnevnicke za službena potovanja v državi ter stroški prenočevanja,
- dnevnicke za službena potovanja v tujino,
- kilometrina,
- terenski dodatek,
- povračilo selitvenih stroškov.

Dokler v družbenih dogovorih o razporejanju dohodka in posamezni občini niso uveljavljena stališča in postavke sindikalne liste, ki so navedene v prvi točki, se udeleženci ravna po določbah samoupravnega sporazuma svoje dejavnosti, s katerimi so urejena stališča in postavke celotne sindikalne liste. Ko pa so ta stališča in postavke uveljavljene v družbenih dogovorih, se udeleženci ravna po tem dogovoru.

Stališča slovenskih sindikatov v sindikalni listi za leto 1976 so usklajena z jugoslovansko »sindikalno listo«, sprejeto na seji predsedstva Zveze sindikatov Jugoslavije 11. novembra 1975. leta.

To sindikalno listo razlaga odbor sindikatov Slovenije za samoupravno sporazumevanje o delitvi dohodka in osebnih dohodkov, ki bo vsebinsko pomembnejše razlage objavljati tudi v »Delavski enotnosti«.

II. OSEBNI DOHODKI IN NJIHOVO USKLAJEVANJE

1. NAJNIŽJI OSEBNI DOHODEK

(1) Najnižji osebni dohodek je ekonomska kategorija, ki zagotavlja delavcu materialno in socialno varnost.

(2) Najnižji osebni dohodek delavca, ki opravlja najenostavnejša dela in dela poln delovni čas ter dosega normalni delovni uspeh, znaša najmanj 60 % povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v gospodarstvu v SR Sloveniji v preteklem koledarskem letu, kot ga ugotovi in objavi zavod SR Slovenije za statistiko v Uradnem listu SRS.

(3) Normalni delovni uspeh delavca pomeni dosežen stoddostni individualni učinek delavca ob sočasno doseženem normalnem poslovnem uspehu udeleženca, ki ga opredelijo v samoupravnem splošnem aktu na osnovi samoupravnega sporazuma dejavnosti.

(4) Vsaka temeljna in druga organizacija združenega dela predvidi v svojem letnem načrtu normalni poslovni uspeh in določi najnižji osebni dohodek iz drugega odstavka te točke.

(5) 60-odstotni povprečni mesečni osebni dohodek na zaposlenega v gospodarstvu v SR Sloveniji v preteklem koledarskem letu je tudi izhodišče za vrednotenje rezultatov najenostavnejšega dela, ki je določen s samoupravnim sporazumom dejavnosti za najmanj zahtevno tipično delovno mesto ali poklic.

2. NAJVIŠJI OSEBNI DOHODEK

(1) Najvišji osebni dohodek mora biti tako kot drugi osebni dohodki odvisen od zahtevnosti delovnega mesta, ugotovljene po metodi analitične ocene in individualnega uspeha delavca ter uspešnosti gospodarjenja temeljne in druge organizacije združenega dela oziroma od uspešnosti delovanja delovne skupnosti.

(2) V družbenem dogovoru o razporejanju dohodka v občini se udeleženci dogovorijo o enotnih kazalnikih, po katerih bodo periodično obravnavali izplačila najvišjih osebnih dohodkov. Pri tem ocenjevanju upoštevajo podatke službe družbenega knjigovodstva o izplačanih najvišjih osebnih dohodkih in po potrebi ukrepajo za odpravljanje neskladij in nezakonitih pojavov v njihovem gibanju.

3. ŽIVLJENJSKI STROŠKI IN OSEBNI DOHODKI

(1) Pri usklajevanju osebnih dohodkov zaradi rasti življenjskih stroškov je potrebno v okviru doseženega dohodka upoštevati:

— resolucijo o družbenoekonomski politiki tekočega leta in družbeni dogovor o razporejanju dohodka v letu 1976;

— osnove in merila samoupravnega sporazuma dejavnosti o oblikovanju sredstev za osebne dohodke.

(2) Komisija za presojo skladnosti samoupravnih sporazumov SR Slovenije v soglasju s koordinacijskim odborom za spremljanje izvajanja družbenega dogovora o razporejanju dohodka objavi v Delavski enotnosti odstotek, za katerega so se povečali življenjski stroški.

Skupne komisije udeležencev samoupravnih sporazumov po objavi podatkov iz prejšnjega odstavka te točke preučijo ekonomsko gibanja in predlagajo udeležencem način za zagotovitev z resolucijo in družbenim dogovorom določenih razmerij v gibanju sredstev za osebne dohodke.

(3) Upoštevaje prvi in drugi odstavek te točke se usklajujejo tudi zneski iz prve in četrte točke sindikalne liste.

4. OSEBNI DOHODEK PRIPRAVNIKOV

(1) Pripravniku gre akontacija osebnega dohodka v višini:

— najmanj 60 % in največ 70 % povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu, če ima srednjo izobrazbo;

— najmanj 80 % in največ 90 % povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu, če ima višjo izobrazbo;

— najmanj 95 % in največ 105 % povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu, če ima visoko izobrazbo.

(2) Akontacija osebnega dohodka pripravnika je lahko do 20 % višja od dogovorjene po prejšnjem odstavku te točke na podlagi meril v samoupravnem splošnem aktu za ugotavljanje individualnega uspeha, ki ga dosega pripravnik, ali če je njegov pripraviški staž daljši kot leto dni.

(3) Akontacija osebnega dohodka pripravnika se poveča še za dodatke za težje delovne razmere skladno z določili samoupravnega sporazuma dejavnosti o osnovah in merilih za razporejanje dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke.

III. NEKATERA IZPLAČILA, KI BREMENIJO SREDSTVA ZA OSEBNE DOHODKE

Dodatki po točki 5, 6, 7, 8 in 9 se med seboj ne izključujejo, razen dodatkov pod točko 7 in 8, ki se med seboj izključujeta. V tem primeru gre delavcu tisti dodatek, ki je višji.

Kaj se šteje za obračunsko osnovo oziroma za doseženo akontacijo osebnega dohodka, določijo udeleženci v samoupravnem sporazumu dejavnosti.

5. NADURNO DELO

(1) Za delo, ki traja dlje kot poln delovni čas, gre delavcu dodatek v višini 50 % obračunske osnove ali dosežene akontacije osebnega dohodka za poln delovni čas.

(2) Sindikalne organizacije in njihovi organi se bodo zavzemali za to, da individualni poslovni organi in drugi vodilni ter vodstveni delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in v delovnih skupnostih ne bodo prejeli plačila za delo prek polnega delovnega časa (nadurno delo), ker je plačilo za to delo že zajeto v osebnem dohodku ovrednotenega delovnega mesta, na katerem dela tak delavec. Izjemoma je možno plačilo za tako delo le v primeru, ko pristojni samoupravni organ tako sklone za vsako delo posebej.

(3) Osnove in merila za obračun osebnih dohodkov za čas dežurstva in stalne pripravljenosti določijo udeleženci v samoupravnih sporazumih dejavnosti.

(4) Osnove organizacije sindikata morajo zahtevati, da samoupravni organi v temeljnih in v drugih organizacijah združenega dela in v delovnih skupnostih ob sprejemanju periodičnih obračunov obravnavajo razloge in obseg uvedbe ter obračun osebnih dohodkov za nadurno delo.

6. NOČNO DELO

(1) Za delo v nočnem delovnem času gre delavcu dodatek v višini najmanj 30 % in največ 50 % obračunske osnove ali dosežene akontacije osebnega dohodka za poln delovni čas.

(2) Če temeljna ali druga organizacija združenega dela oziroma delovna skupnost določi dodatek za nočno delo v enakem denarnem znesku za vse delavce, se v prvem odstavku te točke predvideni odstotek uporabi za izračun skupnega zneska, namenjenega za dodatke za nočno delo.

(3) Za nočni delovni čas se šteje čas od 22. do 5. ure naslednjega dne oziroma do 6. ure zjutraj, če se to ujema z nočno delovno izmeno.

(4) Udeleženci določijo v samoupravnem splošnem aktu konkretno višino odstotka iz te točke.

7. DELO NA DAN NEDELJE

(1) Za delo na dan nedelje gre delavcu od 35 % do 50 % obračunske osnove ali dosežene akontacije osebnega dohodka za poln delovni čas.

(2) Če temeljna ali druga organizacija združenega dela oziroma delovna skupnost določi dodatek za delo na dan nedelje v enakem denarnem znesku za vse delavce, se v prvem odstavku te točke predvideni odstotek uporabi za izračun skupnega zneska, namenjenega za dodatke za delo na dan nedelje.

(3) Ta dodatek gre pod enakimi pogoji tudi učencem poklicnih šol in učencem z učno pogodbo ter študentom in učencem na praksi.

(4) Udeleženci določijo v samoupravnem splošnem aktu konkretno višino odstotka iz te točke.

8. DELO NA DAN DRŽAVNEGA PRAZNIKA

(1) Za delo na dan državnega praznika gre delavcu poleg zakonsko določenega nadomestila in akontacije osebnega dohodka za opravljeno delo na ta dan še dodatek v višini 50 % obračunske osnove ali dosežene akontacije osebnega dohodka za poln delovni čas.

(2) Udeleženci samoupravnih sporazumov dejavnosti lahko v posebno upravičenih primerih določijo v svojih samoupravnih splošnih aktih višji dodatek, kot je določen v prvem odstavku te točke.

(3) Če temeljna ali druga organizacija združenega dela oziroma delovna skupnost določi dodatek za delo na dan državnega praznika v enakem denarnem znesku za vse delavce, se v prvem odstavku te točke predvideni odstotek uporabi za izračun skupnega zneska, namenjenega za dodatke za delo na dan državnega praznika.

(4) Ta dodatek gre pod enakimi pogoji tudi učencem poklicnih šol in učencem z učno pogodbo ter študentom in učencem na praksi.

9. DELJEN DELOVNI ČAS

(1) Samoupravni sporazumi dejavnosti, katerih udeleženci imajo zaradi narave dela deljen dnevni delovni čas, lahko določijo poseben dodatek delavcu, ki dela v deljenem dnevnem delovnem času.

(2) Dodatek za deljen delovni čas znaša največ do 320 dinarjev mesečno (bruto), če traja prekinitev dnevnega delovnega časa več kot eno uro, in največ do 640 dinarjev mesečno (bruto), če traja prekinitev dve uri ali več.

(3) Ta dodatek gre pod enakimi pogoji tudi učencem poklicnih šol in učencem z učno pogodbo ter študentom in učencem na praksi.

(4) Če temeljna ali druga organizacija združenega dela oziroma delovna skupnost določi dodatek za deljen delovni čas v enakem denarnem znesku za vse delavce, se v drugem odstavku te točke predvideni odstotek uporabi za izračun skupnega zneska, namenjenega za dodatke za deljen delovni čas.

10. NADOMESTILO OSEBNEGA DOHODKA ZA ČAS BOLEZNI

(1) Nadomestilo osebnega dohodka za čas bolezni do 30 dni znaša 90 % mesečnega povprečnega osebnega dohodka delavca, izplačanega v preteklem koledarskem letu. Osnova za obračun nadomestila se valorizira vsake tri mesece na podlagi statističnih podatkov o gibanju osebnih dohodkov v gospodarstvu v SR Sloveniji v taki višini, kot bo to ugotovila in objavila zdravstvena skupnost Slovenije v prilogi De-

lavске enotnosti Vzajemnost. Nadomestilo osebnega dohodka ne more biti višje od osebnega dohodka, ki bi ga dosegel delavec, če bi delal.

(2) Nadomestilo osebnega dohodka za čas bolezni od prvega dneva bolezni dalje je lahko določeno v drugačnem odstotku le v tistih primerih, ki jih določa zakon.

(3) Osnovne organizacije sindikata se bodo zavemale za učinkovito kontrolo in za odpravljanje zlorab tega nadomestila, kakor tudi za odpravljanje vzrokov izostankov zaradi bolezni.

11. OBLIKA OSEBNEGA DOHODKA PO VLOŽENEM MINULEM DELU

(1) Delavčev osebni dohodek je sestavni del sredstev za osebne dohodke, dogovorjenih po samoupravnem sporazumu dejavnosti, je torej odraz vloženega živga in minulega dela delavca.

(2) Udeleženci samoupravnih sporazumov dejavnosti naj bi v letu 1976 izdelali merila za oblikovanje dela osebnega dohodka iz naslova minulega dela v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela oziroma delovnih skupnostih.

(3) Dokler se za osebne dohodke po vloženem minulem delu upošteva za merilo samo delovna doba, lahko znaša najvišji možni odstotek:

Delovna doba	Najvišji odstotek od obračunske mesečne osnove ali dosežene mesečne akontacije osebnega dohodka delavca
nad 1 do 5 let	1
nad 5 do 10 let	2
nad 10 do 15 let	4
nad 15 do 20 let	6
nad 20 do 25 let	8
nad 25 do 30 let	10
nad 30 do 35 oziroma 40 let	12

(4) Del osebnega dohodka po delovni dobi po navedeni lestvici ne gre upokojujencem, ki so se upokojili s polno pokojnisko dobo, pa so si ponovno pridobili lastnost delavca v združenem delu ter prejemaajo pokojnino.

12. DODATEK ZA OMEJEVANJE FLUKTUACIJE

(1) Udeleženci samoupravnih sporazumov dejavnosti, ki zaradi prekomerne fluktuacije delavcev uvajajo posebno stimulacijo stalnosti, lahko to določijo v samoupravnem sporazumu dejavnosti, vendar ta dodatek ne more presegati 5 % obračunske osnove ali dosežene akontacije osebnega dohodka delavca.

(2) Če v temeljni ali drugi organizaciji združenega dela oziroma v delovni skupnosti uvedejo v svojem samoupravnem splošnem aktu ta dodatek, obenem določijo, v katerih primerih, za katera delovna mesta oziroma poklice in v kolikšnem odstotku ali znesku gre delavcem ta dodatek.

13. NADOMESTILO OSEBNEGA DOHODKA ZA DELO V ČASU UDELEŽBE NA MLADINSKIH DELOVNIH AKCIJAH

(1) Osnovne organizacije sindikata se morajo zavzemati, da bodo udeleženci v samoupravnih sporazumih dejavnosti in v samoupravnih splošnih aktih določili pogoje in višino nadomestila osebnega dohodka delavcem za čas udeležbe na mladinskih delovnih akcijah.

IV. PREJEMKI IN IZDATKI, KI ŠTEJEJO MED POSLOVNE STROŠKE

14. DNEVNICE ZA SLUŽBENA POTOVANJA V DRŽAVI TER STROŠKI PRENOČEVANJA

(1) Dnevnice so za vse delavce enake.

(2) Dnevnic znaša:

— za čas odsotnosti od 8 do 12 ur največ 96 dinarjev;

— za čas odsotnosti nad 12 ur največ 150 dinarjev.

(3) Stroški prenočevanja na podlagi računa se krijejo največ do 170 dinarjev. V primeru, da delavec za prenočevanje ne predloži računa, mu gre za prenočevanje največ 75 dinarjev na noč.

(4) Udeleženci samoupravnega sporazuma dejavnosti lahko določijo tudi znižano dnevnic, ki znaša za čas odsotnosti od 6 do 8 ur največ 50 dinarjev. Do tako znižane dnevnice so upravičeni delavci, ki nastopijo službeno potovanje vsaj dve uri pred pričetkom svojega rednega delovnega časa ali pa ga končajo vsaj dve uri po preteku svojega rednega delovnega časa.

(5) Dnevnice in stroški za prenočevanje grede pod enakimi pogoji tudi učencem poklicnih šol in učencem z učno pogodbo ter študentom in učencem na praksi.

15. DNEVNICE ZA SLUŽBENA POTOVANJA V TUJINO

(1) Dnevnice za službena potovanja v tujino se določijo v višini, ki velja za republiške upravne organe.

(2) Udeleženci samoupravnih sporazumov dejavnosti, ki so pri svojem poslovanju vezani tudi na maloobmejni promet, določijo v svojem samoupravnem sporazumu ali družbenem dogovoru za območje višino dnevnice za potovanje v maloobmejnem prometu, ki traja manj kot 8 ur.

16. KILOMETRINA

(1) Nadomestilo za uporabo osebnega avtomobila v službene name-
ne — kilometrina — znaša za vsak prevoženi kilometer največ do 1,50
dinarjev.

(2) Kilometrino ni mogoče izplačevati v pavšalnem znesku.

17. TERENSKI DODATEK

(1) Terenski dodatek je povračilo za povečane materialne stroške,
ki jih ima delavec pri delu na terenu.

(2) Terenski dodatek znaša največ do 70 dinarjev na dan.

(3) Terenski dodatek gre delavcem v primerih, ko sta organizirana
hrana ali prenočišče na terenu, sicer ima delavec pravico do dnevnice
po 14. točki sindikalne liste.

(4) Terenski dodatek in dnevnic se med seboj izključujeta.

(5) Terenski dodatki grede pod enakimi pogoji tudi učencem po-
klicnih šol in učencem za učno pogodbo ter študentom in učencem na
praksi.

(6) Pogoje za pridobitev pravice do terenskega dodatka in njegovo
višino določijo udeleženci v svojih samoupravnih splošnih aktih v
skladu z določili samoupravnega sporazuma dejavnosti.

18. NADOMESTILO ZA LOČENO ŽIVLJENJE

(1) Nadomestilo za ločeno življenje znaša mesečno največ do 1.250
dinarjev.

(2) Delavec ni upravičen do povračila za ločeno življenje, če od-
kloni primerno družinsko stanovanje v kraju zaposlitve, ali če se je
vselil v družinsko stanovanje, družine pa ni preselil.

(3) Pogoje za pridobitev pravice do nadomestila za ločeno življenje
in višino nadomestila določijo udeleženci v svojem samoupravnem
splošnem aktu.

19. POVRAČILO STROŠKOV ZA PRIHOD NA DELO IN ODHOD Z DELA

(1) Temeljna in druga organizacija združenega dela oziroma de-
lovna skupnost lahko povrne stroške za prihod na delo in odhod z de-
la v višini stroškov prevoza z javnimi prevoznimi sredstvi na določeni
relaciji, s tem da delavec sam prispeva najmanj 40 dinarjev. Ti stro-
ški se povrnejo za prevoz od stalnega bivališča do kraja delovnega
mesta. Kjer ni možnosti prevoza z javnimi prevoznimi sredstvi, se
lahko obračunavajo stroški prevoza na delo in z dela v višini največ
do 0,50 dinarjev za prevoženi kilometer.

(2) Povračilo stroškov za prevoz na delo in z dela gre tudi učen-
cem poklicnih šol in učencem z učno pogodbo ter študentom in učen-
cem na praksi.

(3) Pogoje za pridobitev pravice do povračila stroškov za prevoz
na delo in z dela in višino tega povračila, določijo udeleženci v svojih
samoupravnih splošnih aktih v skladu z določili samoupravnega spo-
razuma dejavnosti.

20. POVRAČILO SELITVENIH STROŠKOV

(1) Selitveni stroški se povrnejo delavcu ali njegovim družinskim
članom, če se preselijo iz kraja dosedanjega stalnega bivališča v drug
kraj zaradi dela, upokojitve ali smrti delavca in če je preselitev v in-
teresu temeljne ali druge organizacije združenega dela oziroma delov-
ne skupnosti. Selitveni stroški se povrnejo upokojujencem tudi za selitev
v istem kraju, če izprazni družbeno stanovanje, ki so ga dobili v na-
jem pri temeljni in drugi organizaciji združenega dela oziroma delov-
ni skupnosti, kjer so bili zaposleni in je le-ta zainteresirana za izpraz-
nitev tega stanovanja.

(2) Selitveni stroški se povrnejo v višini dejanskih stroškov po
predloženih računih in komisijsko ugotovljenih upravičenih stroških.

(3) Če je preselitev v interesu organizacije, se lahko delavcu in
družinskim članom, ki živijo z njim v skupnem gospodinjstvu, povr-
nejo prevozni stroški in izplačata največ dve dnevnic za službeno po-
tovanje v državi.

21. REGRES ZA PREHRANO MED DELOM

(a) Organizacije sindikata si morajo prizadevati, da si delavci v
temeljni in drugi organizaciji združenega dela oziroma v delovnih
skupnostih zagotovijo med delom organizirano toplo prehrano. Za
takšno se šteje prehrana, organizirana v temeljnih in drugih organi-
zacijah združenega dela oziroma delovnih skupnostih ali ki je po
dnevni obrok zagotovljena pogodbeno z ustreznim obratom.

(2) Temeljne in druge organizacije združenega dela oziroma de-
lovne skupnosti regresirajo prehrano med delom, upoštevaje pri tem
pogoje in težavnosti dela, največ v višini do 250 dinarjev mesečno
na delavca.

(3) Izjemoma se lahko delavcem, ki jim zaradi narave dela ni
možno organizirati prehrane po prvem odstavku te točke, regresira
v obliki vrednostnih bonov za živila v enaki višini kot drugim delav-
cem. Soglasje za regresiranje prehrane v obliki vrednostnih bonov
daje za določen čas občinski svet Zveze sindikatov Slovenije po pred-
hodnem pismenem mnenju ustreznega republiškega odbora sindikata,
upoštevaje pri tem dogovorjene kriterije.

(4) V obliki vrednostnih bonov se lahko regresira prehrana tudi
delavcem, ki z zdravniškim spričevalom dokažejo, da imajo predpi-
sano dietno prehrano in če take prehrane ni mogoče zagotoviti med
delom.

(5) Do regresa za prehrano so upravičeni tudi učenci poklicnih
šol in učenci z učno pogodbo ter študenti in učenci na praksi ter dru-
gi, ki delajo deljen ali skrajšan delovni čas v temeljni in drugi orga-
nizaciji združenega dela oziroma delovni skupnosti.

(6) Regresa za prehrano v nobenem primeru ni mogoče dajati v
gotovini.

(7) Do regresa za prehrano niso upravičeni delavci in druge osebe,
navedene v tej točki, za tiste dneve, ko niso na delu v temeljni ali
drugi organizaciji združenega dela oziroma v delovni skupnosti, to je
v času dopustov, bolniškega staleža, službenega potovanja in prostih
dni.

22. SPODBUJANJE IN ORGANIZIRANJE INOVACIJSKE DEJAVNOSTI V ORGANIZACIJAH ZDRUŽENEGA DELA

(1) Izhajajoč iz načela, da je inovacijska dejavnost sestavni del
rednega poslovanja v organizacijah združenega dela, se bodo organi-
zacije in organi sindikatov na vseh ravneh svoje organiziranosti za-
vzemali za praktično uresničevanja tega načela.

(2) Ker ekonomski učinki inventivne dejavnosti pomembno vpli-
vajo na višino dohodka, naj udeleženci v samoupravnih sporazumih
dejavnosti ali v družbenih dogovorih o razporejanju dohodka v občini
opredelijo osnove in merila ter določijo postopke, ki bodo spodbujali
delavce k organiziranemu razvoju in nagrajevanju dosežkov inventiv-
ne dejavnosti.

(3) Osnove, merila in postopke, dogovorjene v samoupravnih spo-
razumih dejavnosti ali družbenih dogovorih o razporejanju dohodka
v občini, naj udeleženci konkretizirajo v svojih samoupravnih sploš-
nih aktih, pri čemer naj se dogovorijo, da bodo:

— določili, kateri samoupravni organi oblikujejo politiko inven-
tivne dejavnosti in skrbijo za njeno izvajanje;

— določili naloge poslovnih organov in strokovnih služb na
področju inventivne dejavnosti;

— določili taka merila za nagrajevanje izumov, tehničnih izbolj-
šav koristnih predlogov in umestnih opozoril, da bodo odškodnine
oziroma nagrade spodbudne in odvisne od doseženih materialnih ozi-
roma nematerialnih koristi za organizacije združenega dela; v sistem
nagrajevanja je treba zajeti poleg avtorjev tudi vse druge delavce, ki
sodelujejo pri uresničevanju inventivnega predloga;

— v vsakoletnih gospodarskih načrtih predvideti sredstva za fi-
nanciranje inovacij;

— uvedli poleg odškodnin oziroma nagrad različne oblike moral-
nih priznanj, posebno uspešnim avtorjem pa naj organizacije združe-
nega dela nudijo še druge ugodnosti (izredni plačan dopust, podelitev
štipendije, izpopolnjevanje v stroki ipd.);

— določili evidentiranje vseh vrst stroškov in ekonomskih učinkov
inventivne dejavnosti ter spremljanje njihovih praktičnih učinkov;

— določili postopek in način evidentiranja, obravnavanja in uve-
ljavljanja inventivnih predlogov;

— spodbuditi interes pri delavcih za inventivno dejavnost prek
internih glasil in drugih oblik javnega obveščanja.

V. IZPLAČILA, KI SE NADOMEŠČAJO IZ DOHODKA

23. IZPLAČILA PO POGODBAH O DELU

(1) Delavski sveti temeljnih in drugih organizacij združenega dela
oziroma vsi delovnih skupnosti ob sprejemanju periodičnih obraču-
nov in zaključnega računa poimensko obravnavajo izplačila za delo
po pogodbah o delu ter ocenijo upravičenost in zakonitost pogodb in
izplačil.

(2) Temeljna in druga organizacija združenega dela oziroma de-
lovna skupnost mora o višini in namenu izplačila za delo po pogod-
bah o delu obvestiti temeljno ali drugo organizacijo združenega dela
oziroma delovno skupnost, v kateri je redno zaposlen delavec, ki je
to izplačilo prejel.

24. NAGRADE UČENCEM POKLICNIH ŠOL IN UČENCEM Z UČNO POGODBO

(1) Nagrade učencem poklicnih šol in učencem z učno pogodbo
pripadajo vse leto, tudi v času šolskih počitnic in v času odsotnosti
zaradi bolezni. Nagrade znašajo najmanj:

— v I. letniku 720 dinarjev (neto),

— v II. letniku 840 dinarjev (neto),

— v III. letniku 1000 dinarjev (neto).

(2) Temeljne in druge organizacije združenega dela lahko dolo-
čijo po merilih v svojih samoupravnih splošnih aktih še dodatne na-
grade, odvisno od učenčevega uspeha, in sicer v času praktičnega po-
uka o doseženem učinku, v času teoretičnega pouka pa po doseženem
učnem uspehu.

(3) Nagrada — obvezna in dodatna skupaj — ne sme presegati
najnižjega osebnega dohodka, določenega v tej sindikalni listi.

(4) Razmerje med denarno nagrado in izdatki za prehrano in sta-
novanje določa ustrezní organ občinske skupščine v skladu z zako-
nom.

(5) Določilo te točke je v letu 1976 prehodno in se uporablja, do-
kter ne bodo ti učenci v celoti vključeni v sistem štipendiranja.

25. NAGRADE ŠTUDENTOM IN UČENCEM NA PRAKSI

(1) Nagrade študentom in učencem za obvezno prakso ne smejo biti nižje od 720 dinarjev mesečno in ne višje od 60 % povprečnega neto osebnega dohodka v SR Sloveniji v preteklem letu. Konkretno višino nagrade določijo udeleženci v svojih samoupravnih splošnih aktih.

(2) Te nagrade ne izključujejo štipendij.

(3) Osebnosti prejemki, ki jih temeljne in druge organizacije združenega dela oziroma delovne skupnosti izplačajo študentom in učencem, ki niso na obvezni praksi, za njihovo delo v času šolskih počitnic, se štejejo za sredstva osebne porabe, dogovorjena s samoupravnim sporazumom dejavnosti.

VI. NAMENSKA SREDSTVA ZA STANOVANJSKO GRADNJO IN IZOBRAŽEVANJE

26. NAMENSKA SREDSTVA ZA STANOVANJSKO GRADNJO

(1) Namenski znesek za stanovanjsko gradnjo znaša toliko, kot je sklenjeno v samoupravnem sporazumu o združevanju sredstev za stanovanjsko gradnjo, vendar ne manj kot 6 % od bruto osebnih dohodkov; v tem je zajetih tudi 0,3 % za gradnjo dijaških in študentskih domov.

27. IZOBRAŽEVANJE

(1) Osnovne organizacije sindikata se morajo zavzemati za ustrezno strokovno organiziranost kadrovskih in izobraževalnih služb v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela oziroma v delovnih skupnostih, za uresničevanje družbenega dogovora o štipendiranju ter ustvarjati pogoje za splošno, strokovno in družbeno izobraževanje in usposabljanje delavcev na podlagi določil občinskih dogovorov o kadrovski politiki in v skladu s samoupravnimi sporazumi o ustanovitvi in delovanju klubov samoupravljalcev.

(2) Osnovne organizacije sindikata so dolžne skrbeti, da udeleženci družbenih dogovorov o razporejanju dohodka v občinah določijo v svojih samoupravnih splošnih aktih merila, s katerimi bodo zagotovili tudi sredstva za financiranje dogovorjenih programov izobraževanja delavcev.

(3) Namenski znesek za izobraževanje znaša najmanj 1,5 % bruto osebnih dohodkov.

(4) Ta sredstva se uporabljajo le za strokovno in družbeno izobraževanje in usposabljanje delavcev; 0,5 % teh sredstev pa se združuje v sklad za štipendiranje na ravni občine.

VII. PREJEMKI OZIROMA IZDATKI IZ SKLADA SKUPNE PORABE

28. OBLIKOVANJE DRUŽBENO DOGOVORJENEGA DELA SREDSTEV SKLADA SKUPNE PORABE

(1) Delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela oziroma v delovnih skupnostih oblikujejo sredstva družbeno dogovorjenega dela sredstev sklada skupne porabe tako, da le-ta ne presežajo 70 % višine povprečnega mesečnega (bruto) osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji za preteklo leto, pomnoženega s povprečnim številom delavcev v teh organizacijah ali s številom delavcev ob koncu preteklega leta.

(2) V tako oblikovana sredstva niso všteta namenska sredstva za:

- regres za letni dopust učencev poklicnih šol in učencev z učno pogodbo;

- stanovanjsko gradnjo;
- gradnjo počitniških domov in rekreacijskih objektov ter njihovo vzdrževanje; ta sredstva znašajo najmanj 10 % izplačanih regresov za letni dopust v tekočem letu;
- preventivno zdravstveno varstvo;
- nagrado ob odhodu v pokoj;
- otroško varstvo;
- humanitarne organizacije;
- pomoč družini delavca, ki je umrl zaradi posledic nezgode pri delu.

(3) Delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela oziroma v delovnih skupnostih bodo v letu 1976 zagotovili, da bo poraba vseh sredstev sklada skupne porabe, razen sredstev, namenjenih za stanovanjsko gradnjo in za sredstva skladov solidarnosti, rasla za 25 odstotkov počasneje kot doseženi dohodek temeljne in druge organizacije združenega dela, povečan za obračunano amortizacijo nad minimalno predpisano stopnjo.

29. REGRES ZA LETNI DOPUST

(1) Sredstva za izplačevanje regresa za izrabo letnega dopusta se oblikujejo v višini najmanj 1.000 in največ 1.200 dinarjev na delavca; ta znesek se pomnoži s številom zaposlenih delavcev, v katerega se vštejejo tudi učenci poklicnih šol in učenci z učno pogodbo.

(2) Tako oblikovana sredstva se povečajo za obvezne dajatve.

(3) Regres za izrabo letnega dopusta je za posameznega delavca lahko višji ali nižji od zneskov, po katerih se oblikujejo sredstva za ta regres. Osnove in merila za določanje višine regresa posameznim de-

lavcem določijo temeljne in druge organizacije združenega dela oziroma delovne skupnosti s svojim samoupravnim splošnim aktom, pri čemer upoštevajo tudi socialne in zdravstvene razmere delavcev.

(4) Do regresa za letni dopust je upravičen vsak delavec, ki ima pravico do izrabe dopusta in ga prejme pri tisti temeljni ali drugi organizaciji združenega dela oziroma delovni skupnosti, pri kateri izrabi dopust.

(5) Regres za izrabo letnega dopusta gre tudi učencem poklicnih šol in učencem z učno pogodbo.

(6) V regres za letni dopust je všteto tudi regresiranje oskrbnega dne v počitniškem domu.

30. SOLIDARNOSTNE POMOČI

(1) Za solidarnostne pomoči se štejejo:

a) pomoč temeljne ali druge organizacije združenega dela oziroma delovne skupnosti družini delavca, ki je umrl zaradi posledic nezgode pri delu. Ta pomoč je enaka višini razlike med pogrebnimi stroški po računu pristojne organizacije in zneski, ki jih za ta namen priznavajo zdravstvene skupnosti v svojih samoupravnih sporazumih;

b) denarna pomoč delavcu v primeru daljše bolezni ali ob smrti v ožji družini, in to največ v višini neto povprečnega osebnega dohodka zaposlenih v organizaciji v preteklem letu;

c) enkratna pomoč ob elementarnih nesrečah ali požarih, ki so prizadeli delavca in njegovo družino;

č) enkratne letne obdaritve upokojujencev;

d) enkratne pomoči ob nastanku težje invalidnosti;

e) druge solidarnostne pomoči.

(2) Predlog za dodelitev solidarnostne pomoči — razen pod točko

a) — daje osnovna organizacija sindikata.

31. NAGRADA ZA DELO OB ODHODU V POKOJ

(1) Nagrada ob odhodu delavca v pokoj znaša najmanj dva in največ tri neto povprečne osebne dohodke na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu, ki ga objavi zavod SR Slovenije za statistiko. Tako oblikovana sredstva se povečajo za obvezne dajatve.

(2) Enak znesek gre ob smrti delavca najožjim članom družine.

(3) Udeleženci družbenega dogovora o razporejanju dohodka v občini določijo merila za višino te nagrade. Pri tem se upošteva ob upo-kojitvi ali smrti priznana delovna doba.

32. NAGRADE OB DELOVNIH JUBILEJIH

(1) Če udeleženci v družbenih dogovorih o razporejanju dohodka v občini ali v svojem samoupravnem splošnem aktu določijo nagrade za delovne jubileje glede na delovno dobo, prebito v temeljni in drugih organizacijah združenega dela oziroma v delovnih skupnostih, lahko znašajo najvišji zneski teh nagrad:

- za 10 let delovne dobe 2.300 dinarjev,
- za 20 let delovne dobe 3.450 dinarjev,
- za 30 let delovne dobe 4.600 dinarjev.

(2) Organizacije, ki prvič uvedejo nagrade za delovne jubileje, jih lahko priznajo tudi delavcu, ki je enega takih jubilejev že dosegel. V takem primeru se lahko izplača nagrada samo za en delovni jubilej.

(3) Katera delovna doba se upošteva pri določanju delovnega jubileja in konkretno višino ter obliko nagrade za posamezne delovne jubileje določijo temeljne in druge organizacije združenega dela oziroma delovne skupnosti v svojem samoupravnem splošnem aktu.

VIII. POSTOPEK ZA UVELJAVITEV SINDIKALNE LISTE

Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije je sprejel sindikalno listo za leto 1976 na svoji seji 24. decembra 1975. leta in sklenil, da se uveljavlja v samoupravnih sporazumih in družbenih dogovorih po temle poenostavljenem postopku:

1. Skupne komisije udeležencev samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov pripravijo predlog sprememb in dopolnitev, potrebnih za uveljavitev sindikalne liste za leto 1976.

2. Skupna komisija pošlje predlog sprememb in dopolnitev sindikalnemu organu, ki je pristojen za podpis samoupravnega sporazuma oziroma družbenega dogovora. Ko skupna komisija uskladi predlog sprememb in dopolnitev s stališči pristojnega sindikalnega organa, pošlje dokončni predlog v sklepanje o sprejemu udeležencem.

3. Spremembe in dopolnitve, s katerimi se v samoupravnih sporazumih in družbenih dogovorih uveljavljajo stališča in postavke iz sindikalne liste za leto 1976, veljajo od dne, ko so te spremembe in dopolnitve sprejete, uporabljajo pa se od dne, za katerega se dogovorijo udeleženci. Udeleženci pa ne morejo določiti datuma uporabnosti pred dnevom uveljavitve sprememb in dopolnitev, razen za tiste spremembe in dopolnitve, ki zadevajo oblikovanje namenskih sredstev za stanovanjsko gradnjo in izobraževanje ter za oblikovanje dogovorjenega dela sredstev sklada skupne porabe ter prejemkov oziroma izdatkov iz tega sklada. Ta določila se uporabljajo od 1. 1. 1976. leta dalje.

Stevilka: 22-27-13/1

Ljubljana, 24. december 1975

Za republiški svet Zveze sindikatov
Slovenije
predsednik
JANEZ BARBORIČ

VAŽNI SKLEPI CK ZKS

V začetku tega meseca je bila peta seja centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije. Seja je bila v Ljubljani. Zaradi velike važnosti sklepov, ki so bili na tej seji sprejeti, objavljamo sklepe v celoti.

Centralni komite Zveze komunistov Slovenije je na svoji 5. seji razpravljal o uresničevanju družbene vloge in krepitvi ZKS v boju za razvoj socialističnih samoupravnih odnosov. Na podlagi predloženega gradiva, uvodnega referata in razprave sprejema naslednje sklepe:

I.

Težišče razvoja in krepitve družbene vloge Zveze komunistov Slovenije pri uresničevanju in razvijanju samoupravnih socialističnih družbenih odnosov je na njenem usposabljanju za uveljavljanje socialistične samoupravne vsebine v celotnem sistemu socialistične samoupravne demokracije, v celotnem sistemu temeljnih in drugih samoupravnih skupnosti in organizacij, samoupravnih organih in samoupravnih interesnih skupnostih, v skupščinskem sistemu in delegacijah kot organizacijski podlagi skupščinskega sistema, upravnih in drugih organih družbenopolitičnih skupnosti ter v družbenopolitičnih in družbenih organizacijah ter društvih.

Boj samoupravno organiziranih delovnih ljudi za uveljavitev in krepitev oblasti delavskega razreda zahteva organizirano in aktivno idejnopolično delovanje Zveze komunistov v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, v krajevnih in samoupravnih interesnih skupnostih, v skupščinah in v drugih organih družbenopolitičnih skupnosti. Člani organizacije in vodstva Zveze komunistov morajo zagotoviti, da se v vseh teh organih, skupnostih in organizacijah uveljavi idejno enotna vsebina delovanja, aktivnost pa usmeri na ključna vprašanja uveljavljanja novih odnosov in uresničevanja ustavnih načel o neodtujljivi pravici delavca, da odloča o pogojih, sredstvih in sadovih svojega dela, samoupravnem združevanju dela in sredstev, samoupravnem načrtovanju družbenoekonomskega razvoja, oblikovanju družbenoekonomske politike, zagotavljanju socialne varnosti, o krajevni skupnosti in odnosih med njo in TOZD ter občino, o svobodni menjavi dela ter integriranosti vseh dejavnosti v združeno delo in drugih. Samo z utiranjem poti ustavno opredeljenim odnosom in s stalnim razkrivanjem osnovnih vzrokov delavčeve odtujenosti, z aktivnostjo organizacij ZK in drugih socialističnih sil bomo odpravili pogosto nerazvito in staro zavest delavcev v združenem delu, egoistično skupinsko in zasebnolastninsko obnašanje nekaterih temeljnih in drugih organizacij združenega dela, ki zanikajo družbeno naravo dohodka, ter lokalizme in druge oblike zaprtosti. Posebej aktualno je delovanje komunistov pri urejanju družbenoekonomskih odnosov v različnih oblikah, v katere se na dohodkovnih osnovah ali na podlagi združevanja dela in sredstev povezujejo temeljne in druge delovne organizacije, pa tudi v odnosih, v katerih se te organizacije srečujejo na trgu. Komunisti se morajo organizirati in delovati tako, da bodo delavci v TOZD v proizvodnji in na drugih področjih združenega dela lahko skupaj in enakopravno ugotavljali in zagotavljali uresničevanje skupnih interesov ter na tej podlagi preprečevali njihovo protislovnost (le-ta razdvaja objektivno dohodkovno povezane delovne organizacije v skupnem razvoju v vsaki fazi družbene reprodukcije, ker sta od tega odvisna razvoj in socialna varnost delovnega kolektiva vsake izmed njih. To je še zlasti pomembno v procesu načrtovanja skupnega razvoja na samoupravnih osnovah v vseh tistih proizvodnih in delovnih celotah, ki so neposredno dohodkovno povezane v reševanju svojih tekočih in razvojnih problemov. To je hkrati pogoj, da bodo postali delovni ljudje sami nosilci akcije v procesu spreminjanja družbenoekonomskih odnosov na vseh področjih družbenega življenja in uveljavljanja samoupravne organiziranosti družbe tudi na področjih, ki smo jih doslej zanemarjali, in s tem subjekt uresničevanja temeljnih interesov delavskega razreda. Posebno vlogo pri tem imajo sindikati kot najširša družbenopolitična organizacija delavskega razreda. Člani Zveze komunistov v sindikatih morajo zagotoviti, da bodo zlasti osnovne organizacije sindikatov postale opora delavcem v prizadevanjih za uresničevanje njihovega z ustavo opredeljenega družbenoekonomskega položaja. Zato morajo vse osnovne organizacije ZK oceniti dejavnost svojih članov v sindikalni organizaciji in njihov vpliv na uresničevanje njene družbene vloge.

Člani Zveze komunistov, ki delajo v samoupravnih organih, organih samoupravnih interesnih in družbenopolitičnih skupnosti ter v skupščinah oziroma v delegacijah, morajo uveljaviti njihovo ustavno funkcijo in se upreti težnjam, da se v teh organih zadržujejo preživeli odnosi in podrejen položaj delovnih ljudi. Težiti morajo, da bo odločanje članov v teh organih in opredeljevanje delegatov določalo vsebino njihovega dela, da bo temeljilo na poprejšnjih razpravah delovnih ljudi, da bo dosledno odražalo njihove interese in stališča in da bo prek mehanizma samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja zagotavljalo usklajitev delnih interesov s skupnimi oziroma splošnimi družbenimi interesi.

Občinska vodstva ZK morajo zato ob sodelovanju osnovnih organizacij v TOZD in krajevnih skupnostih analizirati praktično uveljavljanje delegatskega sistema kot organizacijske podlage celotnega skupščinskega sistema in s tem enega najpomembnejših vzvodov samoupravljanja in uveljavljanja politične oblasti delavskega razreda. Pri tem je treba oceniti usmeritev in delo skupščinskih in dru-

gih organov v občini. S politično aktivnostjo morajo zagotoviti, da bo delovanje izvršilnih in upravnih organov v skladu z njihovimi ustavnimi pooblastili in vlogo ter da bo v vsebini in načinih dela skupščin odstranjeno vse, kar lahko vodi k prevladi izvršilnih in upravnih organov ter strokovnih služb pri določanju vsebine družbenoekonomskih vprašanj, ki neposredno zadevajo delavce in druge delovne ljudi in za katerih rešitev so bila oblikovana stališča na zborih delovnih ljudi in občanov ali v njihovih delegacijah. Centralni komite zato obvezuje vse člane in organizacije ZK, posebej pa tiste, ki delajo v SZDL, sindikatih, ZSMS in drugih družbenopolitičnih in družbenih organizacijah, da so nosilci akcije za odpravljanje zavor hitrejšega in doslednega uveljavljanja delegatskih odnosov ter vzrokov za njihovo izkrivljanje, zlasti formaliziranje teh odnosov, neposredno delovanje in osredotočanje odločanja v izvršilnih organih oziroma strokovnih ter upravnih službah. Pri tem je posebej pomembno razviti delegatske odnose med delegacijami ter temeljnimi samoupravnimi skupnostmi in samoupravne odnose znotraj njih, ker je to pogoj, da bo imel delavec vpliv na odločanje zunaj temeljne samoupravne skupnosti na vseh drugih ravneh družbene organiziranosti.

Za uresničevanje družbene vloge Zveze komunistov pri uveljavljanju socialističnih samoupravnih odnosov je posebej pomembno delovanje članov ZK v družbenopolitičnih organizacijah, zlasti še v SZDL kot najširši politični opori samoupravljanja, v kateri dosega delovni ljudje in občani ter njihove organizirane socialistične sile svojo politično in akcijsko enotnost pri usmerjanju družbenega razvoja in pri reševanju družbenih vprašanj. Na ta način si s svojo neposredno angažiranostjo v družbenopolitičnih organizacijah ustvarjajo pogoje za uresničevanje svojega, v ustavi opredeljenega družbenoekonomskega in družbenopolitičnega položaja. Zato morajo v SZDL potekati vse pomembnejše politične akcije v naši samoupravni družbi. To obvezuje vse člane gornizacije in vodstva ZK, da s svojo organizirano aktivnostjo delujejo kot pobudniki, organizatorji in usmerjevalci politične aktivnosti delovnih ljudi v organizacijah socialistične zveze delovnega ljudstva, v drugih družbenopolitičnih organizacijah, družbenih organizacijah in društvih ter se s svojimi stališči, argumenti in usmeritvijo bojujejo za uresničevanje politike ZK v družbi, preverjajo njeno skladnost z življenjskimi interesi delovnih ljudi in preverjajo tudi njeno mobilizacijsko sposobnost. Organizacije Zveze komunistov si morajo prizadevati, da bodo v vodstvih osnovnih organizacij ZK delovali idejnopolično najbolj osveščeni in usposobljeni komunisti, ki bodo lahko dvignili raven dela organizacij na stopnjo, ustrezno družbeni vlogi ZK, in hkrati usmerili člane ZK v aktivno politično delo v celotnem sistemu socialistične samoupravne demokracije.

Člani in organizacije ZK si morajo prizadevati, da bi z vključitvijo v množično politično delo odpravili zaprtost v delovanju svojih osnovnih organizacij. Vodstva osnovnih organizacij si morajo tudi nenehno prizadevati, da bi v konkretnih akcijah vsi člani organizacije doumeli pomen poteka takšne akcije SZDL in svoje naloge v njej.

Načrt svoje dejavnosti morajo člani organizacije Zveze komunistov uveljavljati v programih dela SZDL. S tem bomo preprečili pogosto prakso, da vse organizacije obravnavajo iste probleme in na enak način, kar vodi k počasnosti in neučinkovitosti.

Člani in organizacije ZK morajo znotraj SZDL in drugih družbenopolitičnih organizacij skrbeti za njihovo kadrovske krepitve in za to, da bodo tudi člani ZK prevzemali posamezne funkcije, predvsem pa da bodo krepili in razvijali množično družbenopolitično delo. Pri tem se morajo komunisti zavzemati za napredno socialistično samoupravno vsebino, zagotavljati, da bodo prihajale v skupščine, interesne skupnosti itd. neposredne pobude delovnih ljudi, ko bodo politično in samoupravno organizirano delovni ljudje neposredno oblikovali politiko teh organov in prevzemali odgovornost za njeno uresničitev.

Člani in organizacije ZK odgovarjajo za izboljševanje dela krajevnih organizacij SZDL, in sicer tako, da s svojo ustvarjalno aktivnostjo prispevajo, da se v posredno politično delo vključuje večina občanov v kraju njihovega bivanja. Zato je treba uveljaviti načela statuta SZDL, da se občani politično organizirajo po vaseh, zaselkih, ulicah, blokih itd. Da bi se socialistična zveza organizacijsko utrdila, morajo osnovne organizacije ZK posamezne svoje člane tudi zadolžiti za delo v krajevni skupnosti in koordinacijskih odborih ter sekcijah SZDL.

S svojim delom v družbenopolitičnih organizacijah morajo člani ZK zagotoviti ali prispevati po svojih močeh k temu, da bo ta najširša politična dejavnost krepila in razvijala socialistično vsebino in zagotavljala socialistični samoupravni razvoj naše družbe. Zato morajo pomagati graditi in usposabljanje osnovno organizacijo SZDL in druge družbenopolitične organizacije za tako politično delo, da bodo pravočasno reagirale tudi na politične odklone od socialistične samoupravne usmeritve in tako ožile prostor protisamoupravnim in protisocialističnim silam.

S takim širjenjem politične akcije je možno ustvariti idejno-politične razmere za usklajevanje različnih interesov v družbi in za zagotavljanje delavsko razrednega interesa kot odločujočega interesa družbe. Samo tako bo Zveza komunistov povezala različne interese in usmeritve v enotno akcijo s samoupravno in politično vsebino. S tem pa bo Zveza komunistov potrjevala svojo v kongresnih dokumentih in v ustavi opredeljeno družbenopolitično funkcijo in vlogo.

II.

Dokumenti kongresov ZK poudarjajo izkušnje socialističnega samoupravnega razvoja, ki dokazujejo, da je organizirana povezanost idejnopolitične dejavnosti ZK z delavskim razredom lahko le rezultat dela osnovne organizacije in celotnega članstva ZK v temeljnih samoupravnih skupnostih. Zato CK ZKS opredeljuje kot eno izmed najpomembnejših nalog članstva, organizacij in organov ZKS širjenje organiziranosti ZK v temeljnih samoupravnih skupnostih.

CK ZKS utemeljuje to nalogo s spoznanjem, da je sistematično in stalno idejnopolitično delovanje osnovne organizacije ZK in drugih družbenopolitičnih organizacij v temeljnih samoupravnih skupnostih ustvarja razmere, v katerih delovni ljudje neposredno uresničujejo svoje neodtujljive ustavne pravice in dolžnosti.

Osnovna organizacija ZK je mesto za vsestransko dogovarjanje in usposabljanje članov ZK za konkretne akcije delovnih ljudi, ki jih usmerja ZK z aktivnostjo v družbenopolitičnih organizacijah in vseh drugih oblikah njihovega organiziranega delovanja. Aktivno, ustvarjalno in revolucionarno delo članov ZK v družbenopolitičnih organizacijah ustvarja pogoje in možnosti za neposredno izražanje politične volje delavcev v združenem delu in odločanje o politiki razvoja v frontno organizirani socialistični zvezi delovnih ljudi. Politična akcija družbenopolitičnih organizacij zagotavlja socialistično usmeritev in učinkovitost samoupravnega odločanja delavcev v združenem delu, omogoča pa tudi učinkovitost celotnega delegatskega skupščinskega sistema v družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnostih.

Vsestransko razvito delovanje osnovne organizacije ZK zagotavlja, da v razmerah demokratičnega, enakopravnega ter ustvarjalnega boja mnenj in na podlagi marksistične analize člani ZK oblikujejo politiko, stališča in sklepe ZK na vseh ravneh. Osnovna organizacija pa mora zagotoviti, da dosledno zavestno in disciplinirano uresničujejo sprejeto politiko. Tako odstranjuje osnovna organizacija ZK pojave in poskuse zaprtega in forumskega delovanja ZK ter delovanja, ki ni vpeto v politično usmeritev ZK. Akcija osnovne organizacije, idejni boj, ki ga razvija, kritičen in ustvarjalen pristop k problemom pa so pogoj za enotnost ZK in napredno dejavnost slehernega člana. Takšna osnovna organizacija bo ustvarjala vse politične pogoje in možnosti za uresničitev ustavnega položaja delovnih ljudi v temeljni organizaciji združenega dela in krajevni skupnosti za idejnopolitično dejavnost svojih članov med delovnimi ljudmi v njihovih družbenopolitičnih organizacijah. Za tako osnovano organizacijo je odgovoren vsak član ZK.

Na podlagi tako opredeljene vloge osnovne organizacije ZK nalaga CK ZKS članom in osnovnim organizacijam ZK te naloge:

1. V osnovnih organizacijah ZK je treba ponovno proučiti dokumente 7. kongresa Zveze komunistov Slovenije in 10. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije ter idejnopolitične utemeljitve družbeno-ekonomskih in družbenopolitičnih osnov samoupravnega združenega dela in demokratične oblasti delavskega razreda, ki so vsebovane v ustavi in na njej zasnovanih sistemskih rešitvah.

Ti dokumenti opredeljujejo tudi naloge pri razvoju in krepitvi ZK ter velik pomen, odgovornost in funkcijo osnovne organizacije ZK. Poznavanje te vsebine zagotavlja razumevanje nalog, ki sta jih članom naložila oba kongresa. Osnovne organizacije morajo uveljaviti prakso, da sprejete sklepe in stališča v organih ZK sproti in ustvarjalno spreminjajo v naloge in akcije v svojem okolju. Vodstva osnovnih organizacij pa morajo v okviru teh nalog in ob poznavanju problematike v svojih okoljih pripraviti programe dejavnosti in zadolžitve članov.

2. Osnovna organizacija in njeni člani morajo stalno ocenjevati idejnopolitične razmere v svojem okolju ter morajo sproti učinkovito reagirati na aktualne družbenoekonomske, idejnopolitične in druge probleme. Samo tako bo osnovna organizacija postala glavna opora vsem naprednim silam in dejavnikom, ki uresničujejo delavsko razredno interese, in usmerjevalka vseh naprednih sil pri graditvi samoupravnih socialističnih odnosov. Brez poznavanja širših družbenoekonomskih in političnih razmer (v svoji občini, republiki, v Jugoslaviji in v svetu) bo težko pravilno politično ocenila razmere v lastnem okolju. Osnovne organizacije morajo stalno preverjati tudi svoj prispevek k boju za idejnopolitično in akcijsko enotnost Zveze komunistov.

V osnovni organizaciji ZK je treba uveljaviti prakso, da informira člane o zunanje in notranjepolitičnem dogajanju in sproti ocenjuje razmere, v katerih deluje in ugotavlja uresničevanje svojega programa dela.

Osnovna organizacija ZK mora redno obveščati občinska vodstva o družbenoekonomskih in političnih razmerah v svojem okolju.

3. Osnovne organizacije ZK morajo redno analizirati in ocenjevati učinkovitost in obseg družbenopolitične aktivnosti svojih članov. Uveljaviti morajo načelo, da mora biti vsak član ZK aktivist SZDL ter drugih družbenopolitičnih organizacij, ki jih SZDL povezuje v enotno akcijo, hkrati pa aktivno delovati pri oblikovanju in uresničevanju samoupravnih odločitev v TOZD, krajevnih skupnostih, drugih samoupravnih skupnostih in organih družbenopolitičnih skupnosti.

O članih ZK, ki niso aktivni in ki nočejo prevzeti posameznih dolžnosti, je treba razpravljati in ukrepati v skladu z ustreznimi določili statuta ZKS in ZKJ v njegovi osnovni organizaciji ali v ustreznem vodstvu ZK.

4. V osnovnih organizacijah ZK se je treba postavljati po robu vsem izkrivljanjem politike ZK in odstopanjem od začrtane usmeritve, sprejete na kongresih ZK. S preverjanjem deleža slehernega člana v akciji moramo identificirati tiste člane, ki le v besedah soglašajo s kongresnimi dokumenti, v resnici pa jim je bližja dogmat-

ska usmeritev, ki v zameno za množično idejnopolitično delo ponuja oblast vodstev ZK ali pa tehnokratske recepte za večjo učinkovitost političnega dela, in razpravljati o njihovi usmeritvi. Takšnim težnjam se je moč upreti z nenehnim razvijanjem idejnega boja in polemike z marksističnih in samoupravnih izhodišč ter z rezultati dela pod pogojem za graditev enotnosti v ZKS. Osnovne organizacije bodo samo tako odpravile liberalistični odnos do pojavov malomeščanskega liberalizma, dogmatizma, informbirojevščine ter drugih samoupravnemu socializmu nasprotnih teženj v okolju, kjer delujejo.

Uveljavljanje strateških političnih usmeritev, opredeljenih v kongresnih in drugih dokumentih ZKS in ZKJ, ter stališč o reševanju konkretnih družbenih vprašanj, ki zahteva sprotno ocenjevanje družbenopolitičnih razmer in razmerja družbenih sil ter stalno spopadanje s protisamoupravnimi in protisocialističnimi silami dejno usposablja in politično utrjuje osnovne organizacije ZK.

Zato mora osnovna organizacija ZK stalno skrbeti za takšno aktivnost svojih članov, ki bo usmerjena v dosledno uresničevanje sklepov in stališč ZK, ki revolucionarno preobražajo dane družbene odnose in pospešujejo proces osvoboditve delavcev in dela. Tako bo z osebnim zgledom članov krepila zaupanje v množicah delovnih ljudi. Člani, ki s svojim zgledom odstopajo od te usmeritve, škodijo ugledu ZK. Zato jih je treba pravočasno opozoriti na napake in odstopanja. Osnovna organizacija mora v svojem delu uveljaviti tovariška razsodišča, mora pa tudi pravočasno izrekati vzgojnopolitične ukrepe, ki so predvideni s statutom ZKS in ZKJ.

5. Stalno si je treba prizadevati za idejnopolitično usposabljanje organizacij in njihovih članov, da bodo lahko sodelovali pri organiziranju in usmerjanju delovnih ljudi za revolucionarno socialistično preobrazbo družbenih odnosov.

Osnovne organizacije ZK in njihova vodstva morajo zagotoviti, da bo idejnopolitično usposabljanje članov temeljilo na marksistični družbeni teoriji in da bo namenjeno potrebam konkretne politične akcije osnovne organizacije ZK za spreminjanje danih družbenih razmer ter tako povezano s programi dela osnovne organizacije in organov ZK.

Idejnopolitično usposabljanje mora zajeti vse člane ZK. Usposabljanje v osnovnih organizacijah mora potekati predvsem prek zadolžitve članov, da pripravijo sestanke, tako osnovnih organizacij kot tudi drugih sestankov in zborov delovnih ljudi.

Osnovna organizacija mora vključevati svoje člane tudi v oblike idejnopolitičnega usposabljanja komunistov, ki so organizirane zunaj osnovne organizacije. Vsebinsko usposabljanje mora biti takšno, da se bodo učinki pokazali v uspehu akcije komunistov pri reševanju idejnopolitičnih vprašanj. Idejnopolitično usposabljanje ne more biti samo sebi namen. Člane ZK usposabljammo za akcijo, za spreminjanje družbenih razmer. Teme za usposabljanje odбирamo iz prakse. Tako vsebina kot metoda idejnopolitičnega izobraževanja morata biti podrejeni temu namenu.

Srednjo politično šolo je treba še nadalje uveljavljati in utrjevati kot obliko študija teorije in prakse marksizma. Delavce iz neposredne proizvodnje mora usposabljeti za njihovo aktivno vključevanje v samoupravno prakso in družbenopolitično delo.

Osnovne organizacije in občinski komiteji ZK morajo usmerjati v srednjo politično šolo pri CK ZKS predvsem delavce iz neposredne proizvodnje. Osnovna organizacija mora pri tem skrbeti za takšno kadrovsko politiko, da se bodo absolventi teh šol vračali v svoja proizvodna delovna okolja, in ne dovoljevati, da jih zaradi formalne stopnje izobrazbe nesmotrno vključujejo na razna administrativna mesta.

Osnovna organizacija ZK mora skrbeti tudi za širjenje temeljne marksistične in aktualnopolitične literature med člani ter drugimi delovnimi ljudmi in občani.

Centralni komiteji poudarja, da je vsak član ZK odgovoren za lastno idejnopolitično usposabljanje, s tem da stalno proučuje politično in marksistično teoretično literaturo, partijski in drugi tisk, da širi tudi svojo splošno in kulturno razgledanost. Razviti je treba sistem programiranega individualnega idejnopolitičnega usposabljanja komunistov.

Idejnopolitično izobraževanje in usposabljanje morajo člani ZK razvijati množično tudi v drugih družbenopolitičnih organizacijah in pri tem utrjevati klube samoupravljalcev. Tako bodo zagotavljali osnovo za politično dejavnost delavcev v združenem delu, predvsem pa mladih, in s tem tudi ustvarjali pogoje za sprejem najbolj aktivnih v Zvezo komunistov.

6. V osnovni organizaciji ZK je potrebno takoj razviti načine sprotne in lastnega informiranja o vseh bistvenih vprašanjih gospodarjenja in razvoja temeljne organizacije združenega dela oziroma krajevne skupnosti, v kateri organizacija deluje.

Člani ZK morajo sami poskrbeti za svojo vsestransko informiranost, ker je to pogoj njihove aktivnosti v družbenopolitičnih organizacijah in organih. Član, ki ne skrbi za to, da je informiran, s svojo nevednostjo slabi akcijo celotne organizacije.

Vodstvo osnovne organizacije ZK je pred organizacijo in člani ZK odgovorno za pripravo dobrih in celovitih informacij. Posebej pa so nosilci vodilnih in drugih družbenih funkcij odgovorni, da sproti in celovito informirajo svojo osnovno organizacijo o bistvenih vprašanjih iz svojega dela ter o izvajanju politike in sklepov ZK.

Člani osnovne organizacije ZK morajo sodelovati pri izdelavi informacije o političnih razmerah, ki jo vodstvo organizacije pošilja višjim vodstvom ZKS. Če tega vodstvo ne stori, morajo dati ustrezno pobudo člani osnovne organizacije ZK.

7. S svojo idejnopolitično dejavnostjo ter aktivnostjo članov ZK v drugih družbenopolitičnih organizacijah morajo osnovne organizacije zagotavljati pogoje in možnosti za stalen dotok novih

članov. Osnovna organizacija ne sme zanemarjati politike sprejemanja. Skrb za sprejem v ZK je trajna in stalna naloga članov osnovnih organizacij in organov ZK, ki se mora odražati v sleherni njihovi aktivnosti.

Člani in osnovne organizacije ZK morajo zagotoviti, da bodo novi člani postali tisti delavci v združenem delu, ki uspešno, ustvarjalno in odgovorno delajo na svojem delovnem mestu, ki so se izkazali s političnim delom, poznajo naloge, funkcijo in vlogo ZK, poznajo in sprejemajo program ZKJ ter druge programske dokumente in ki so že pokazali, da v spopadih s socialističnemu samoupravljanju nasprotnimi silami in v soočanjih z raznimi objektivnimi protislovji znajo oblikovati rešitve ter mobilizirati in organizirati ljudi za njihovo reševanje.

Od mladincev, ki so kandidati za sprejem v ZK, je treba zahtevati aktivnost v družbenih organizacijah, društvih in klubih, ter v drugih oblikah aktivnosti Zveze socialistične mladine. Pri starejših, zlasti pa vodilnih delavcih, ki jih sprejemamo v ZK, pa je potrebno temeljito proučiti tudi vzroke njihove dosedanje ne vključenosti v ZK.

Pred sprejemom v ZK morajo vsi kandidati proučiti ustrezne programske dokumente ter se seznaniti s politiko ZK do posameznih vprašanj družbenoekonomskega in političnega razvoja.

Osnovne organizacije in člani ZK morajo pri sprejemanju v ZK upoštevati in uveljavljati kriterije, opredeljene na VII. kongresu ZKS in X. kongresu ZKJ.

S svojo aktivnostjo morajo osnovne organizacije ZK zagotavljati, da se bo v ZK povečal delež delavcev iz neposredne proizvodnje. Osnovne organizacije, sveti in občinski komiteji ZKS, ki delajo v okoljih, kjer imajo večino delavci v neposredni proizvodnji, morajo oceniti svojo aktivnost in vzroke za njihovo premajhno vključevanje v ZK. Hkrati pa morajo ustvariti tudi vse pogoje, da se bodo kandidati za sprejem in novospregjeti člani usposobili za učinkovito delo v ZK.

Osnovne organizacije, ki sprejmejo v celem letu le malo ali celo nobenega člana, morajo o vzrokih za to pripraviti posebno poročilo in ga posredovati občinskemu vodstvu ZK.

8. Vodstva in člani osnovnih organizacij morajo uveljaviti takšne oblike in metode organiziranega delovanja, ki bodo omogočile aktivnost vsakega člana in ki bodo prispevale k večji učinkovitosti ZK. Zato je treba poleg sestankov osnovne organizacije razvijati tudi druge oblike in načine hitrega zbiranja in aktiviranja članov ZK ob posameznih problemih. Se posebno budnost in učinkovito podbudo ter akcijo članov terjajo pojavi, ki so naperjeni proti samoupravljanju, proti enotnosti ZK in proti naši neuvrščeni politiki.

Centralni komite ZKS zadoljuje vse osnovne organizacije in njihovo vodstvo, da se aktivno, ustvarjalno in bolj zavzeto vključijo tudi v organizirano dejavnost na ravni delovne in sestavljene organizacije združenega dela ter samoupravne interesne skupnosti. Na ravni delovne organizacije morajo osnovne organizacije razviti bolj enotno in usklajeno idejnopolitično dejavnost. Zato nosijo osnovne organizacije v temeljnih organizacijah združenega dela odgovornost tudi za delo konferenc in njihovih komitejev ter sekretariatov in za dejavnost svetov ZK v delovnih in sestavljenih organizacijah združenega dela oziroma v samoupravnih interesnih skupnostih. Vodstvo in člani osnovnih organizacij morajo preprečiti, da bi se organizirano delovanje ZK na ravni delovne organizacije ali sestavljene organizacije združenega dela ter v samoupravnih interesnih skupnostih izrodilo v jalovo in neučinkovito razpravljanje ali pa v instrument vodstvenih struktur.

Konference in sveti ZK v delovnih in sestavljenih organizacijah združenega dela in samoupravnih interesnih skupnostih morajo s svojo idejnopolitično akcijo zagotavljati, da se odnosi v različnih oblikah združevanja TOZD in v vseh integracijskih celotah uveljavljajo v skladu z ustavo. Na tej podlagi morajo ustvarjati tudi politične pogoje za dosledno uveljavitev dohodkovnih odnosov in sprejemanje razvojnih načrtov ter srednjeročnega načrta.

Osnovne organizacije v TOZD so odgovorne tudi za krepitev povezovanja z organizacijami ZK v ustreznih krajevnih skupnostih in z aktivni ZK pri samoupravnih interesnih skupnostih.

Navodila o načinih in možnih oblikah vseh teh povezav osnovnih organizacij morajo pripraviti občinski komiteji in izvršni komiteji predsedstva CK ZKS.

9. Vprašanja in aktualne naloge s področja kadrovske politike morajo biti v središču dejavnosti osnovne organizacije. Le-ta mora izbirati najustreznejše načine za zagotavljanje socialistične samoupravne kadrovske politike, ki je opredeljena v kongresnih dokumentih in družbenih dogovorih o le-tej. S teh vidikov mora osnovna organizacija ZK razpravljati in ocenjevati tudi delo kandidatov za vodilna in vodstvena delovna mesta in funkcije.

Komunisti v organizacijah združenega dela, družbenopolitičnih skupnostih, v drugih organizacijah in skupnostih se morajo zavzeti za dosledno uresničevanje družbenih dogovorov o kadrovski politiki in za ustanavljanje kadrovskih služb ter kadrovske evidence v skladu z resolucijo skupščine SRS in sklepi X. kongresa ZKJ.

CK ZKS ugotavlja, da člani, organizacije ZK ter druge družbenopolitične organizacije niso naredile dovolj pri uresničevanju nalog na področju kadrovanja za potrebe oboroženih sil, predvsem pri usmerjanju mladih iz Slovenije v redne vojaške šole in šole za rezervne vojaške starešine.

Osnovna organizacija mora skrbeti tudi za pravilno kadrovske politiko v lastnih vrstah. Zato mora uvesti dodatno usposabljanje za tiste člane, ki jih pripravlja za — vodilne funkcije v osnovni organizaciji, organih ZK in drugod. Zato mora imeti osnovna organizacija stalno evidenco o delu vseh članov in skrbeti za izpolnjevanje kadrovske evidence, ki jo vodi občinski komitej.

10. Za uveljavljanje osnovnih organizacij kot revolucionarnega dejavnika je odgovoren tudi občinski komitej ZKS. Razviti mora enotno in sočasno dejavnost članstva in osnovnih organizacij ob poglavitnih političnih vprašanjih, uveljaviti neposredne vezi med komitejem in vsemi osnovnimi organizacijami. Občinski komiteji morajo osnovnim organizacijam ZK nuditi vso pomoč pri odpravljanju pomanjkljivosti, ki se izražajo v njihovem delu.

Vodstvom tistih osnovnih organizacij, ki niso dovolj aktivne, ki nič ne storijo za odpravljanje pomanjkljivosti in odstopanja od politike Zveze komunistov, ki ne skrbijo za stalno sestajanje članov osnovne organizacije ZK in njihovo politično in družbeno aktivnost, je treba izreči vzgojno-politične ukrepe. Le-te je treba uveljaviti tudi pri članih, ki niso aktivni ali pa ne delujejo v skladu s politično usmeritvijo Zveze komunistov.

Komiteji občinskih konferenc morajo zagotoviti, da bodo v osnovnih organizacijah sprejete sklepe in politiko dosledno uveljavili v praksi. Zato morajo komiteji redno ocenjevati dejavnost članov in osnovnih organizacij ZK.

III.

Občinska konferenca ZK mora skrbeti za enotno in ustvarjalno delo vseh članov in organizacij ZK v občini za uresničevanje politične usmeritve, ki je bila sprejeta na kongresih in v vodstvih ZK. V občinski konferenci je treba sklepe kongresov in centralnih komitejev ter njihovih organov ustvarjalno uveljavljati in konkretizirati. Hkrati pa morajo občinske konference, na podlagi ocene svojih razmer, vplivati na politične ocene, usmeritev in sklepe vodstev. Občinski komiteji so neposredno odgovorni za takšno organiziranje idejnopolitičnega dela v občini, ki bo zagotovilo ustvarjalno uveljavljanje vloge in funkcije občinske konference ZK.

Občinske konference so neposredno odgovorne pred članstvom in pred vodstvi ZK za takšno politično aktivnost v občini, ki bo usmerjeno v dosledno uresničevanje novega položaja delavcev v združenem delu.

Občinska konferenca mora mobilizirati člane in organizacije ZK, da se skupaj z drugimi organiziranimi socialističnimi silami zavzemajo za reševanje aktualnih družbenoekonomskih in političnih vprašanj in bojujejo proti silam, ki nasprotujejo ali pa zavirajo revolucionarno preobnovo družbenih odnosov. Zato se morajo občinske konference pogostejše sestajati. Osnovne organizacije in komiteji morajo zagotoviti, da bodo seje konference izraz široke aktivnosti celotnega članstva ZK in delovnih ljudi v občini pri uresničevanju sprejetih delovnih programov.

Aktivni komunistov delavcev neposrednih proizvajalcev so pomemben dejavnik za zagotavljanje vpliva delavcev na oblikovanje in uresničevanje politike občinske organizacije ZKS. Občinska konferenca ZK mora zagotoviti, da bodo pri oblikovanju odločitev, zlasti tistih, ki zadevajo položaj in interes delavcev v združenem delu, sodelovali aktivni komunistov delavcev neposrednih proizvajalcev.

V delovanju občinske konference je potrebno uveljaviti takšne metode, da bo največji del članov konferenc tudi aktivno sodeloval v pripravi zasedanja in na njem ter pri uresničevanju sprejetih odločitev v svojih osnovnih organizacijah.

Občinsko konferenco ZK je potrebno okrepiti, tako da bo njena struktura odražala strukturo članstva ZK v občini. V konferenco pa je treba vključevati tudi več delavcev neposrednih proizvajalcev, mladine in žensk, kjer je njihov delež v članstvu ZK glede na celotno prebivalstvo preskromen.

Centralni komite ZKS nalaga svojim organom, da skupaj z občinskimi organizacijami ZK zagotovijo pospešeno in bolj sistematično politično delo na vasi.

Občinski komiteji morajo skrbeti za stalno izpopolnjevanje predpisanih evidenc in statistiko, ki jih predpišeta CK ZKS in CK ZKJ.

O svojih akcijah in političnih razmerah v občini morajo občinski komiteji redno mesečno poročati medobčinskemu svetu in centralnemu komiteju ZKS.

IV.

Leto, ki je pred nami, bo terjalo še večje idejne, politične in akcijske napore članov in organizacij ZK pri dograjevanju samoupravnih socialističnih odnosov. V tem letu je pred nami zahtevna naloga, da izoblikujemo temeljne sistemske rešitve na področju združenega dela in odnosov v družbeni reprodukciji in sprožimo proces neposredne preobrazbe družbenoekonomskih odnosov v združenem delu na načelih in konkretni sistemski izpeljavi dohodkovnih odnosov, ki tvorijo družbenoekonomsko hrbtenico celotnega sistema združenega dela in položaja delavca v njem, kot je opredeljen z ustavo. Sprejeli bomo načrt razvoja za obdobje 1975—1980 in na njegovi podlagi mnoge samoupravne sporazume in družbene dogovore, v katerih bo opredeljen razvoj proizvodnih sil in s tem materialna podlaga razvoja socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov za celotno srednjeročno obdobje.

Centralni komite ZKS obvezuje vse člane, osnovne organizacije in vodstva ZK, da pri izpolnjevanju teh zahtevnih nalog dosledno uresničujejo sklepe in stališča V. seje CK ZKS. Pri usposabljanju in dopolnjevanju svoje organiziranosti in skrbi za idejno in kadrovsko rast morajo izhajati iz kongresnih dokumentov in gradiv, ki jih je sprejela V. seja CK ZKS ter jih ustvarjalno spreminjati v akcijo v svojem okolju. V zvezi s tem naj razpravljajo tudi o uresničevanju načela demokratičnega centralizma v Zvezi komunistov, ki ga je

treba razvijati tudi s pravilno izbiro in uveljavljanjem najustrežnejših organizacijskih oblik in metod dela organizacij ZK pa tudi vsakega komunista posebej pri oblikovanju in uresničevanju sklepov in stališč ZK. Dosledno uveljavljanje načela demokratičnega centralizma in najučinkovitejše sredstvo za krepitev enotnosti ZK, zato je dolžnost sleherne organizacije in vodstva, da ga razvija in uveljavlja v politični akciji ZK.

Podrobnejši program za uresničevanje teh sklepov naj izdela izvršni komite predsedstva CK ZKS. Predsedstvo CK ZKS pa naj sprejme dokumente o enotnem sistemu idejnopolitičnega usposabljanja v Zvezi komunistov, kadrovske evidenci ter informiranju. Centralni komite ZKS nalaga svojim organom, da posebej proučijo organiziranost in delovanje komunistov v samoupravnih interesnih skupnostih in delegatskem sistemu, sestavljenih organizacijah združenega dela in velikih sistemih ter v različnih oblikah sodelovanja in

povezovanja temeljnih organizacij in drugih delovnih organizacij na podlagi dohodka pri reševanju njihovih tekočih in razvojnih problemov.

Centralni komite nalaga članstvu, organizacijam, vodstvom ZKS, da takoj temeljito ocenijo, kako uresničujejo svojo družbeno vlogo.

x x x

Samo s konkretno zasnovano akcijo je možno graditi enotno ZK, njeno učinkovitost in odstranjevati vse slabosti ter idejne in politične odklone. S konkretno akcijo pa bo možno tudi ugotoviti nosilce teh odklonov, ki jih je nujno potrebno odstraniti iz ZK in vodilnih funkcij v naši socialistični samoupravni družbi.

Ljubljana, 7. 1. 1976.

Žito in politika

Val obetavnih napovedi, ki v letu 1976 predvidevajo zniževanje inflacijske stopnje, števila zaposlenih ter dokajšen dvig proizvodnje — kar naj bi po mnenju Münchenskega inštituta za gospodarske raziskave pomenilo, da se »splošna svetovna inflacija umika pred ekspanzivnimi gospodarskimi silami« — se je naposled razširila tudi na področje cen žita. Le-to je tudi zaradi strateške in politične moči med najbolj upoštevanimi sestavinami svetovnega trga.

Cene žita so se v preteklem letu izredno spreminjale. Za ilustracijo poskrbi že podatek, da je bila na čičaški borzi cena bušla pšenice v začetku julija manj kot tri dolarje, že konec naslednjega meseca pa se je skladno z glasovi o nizki letini v Sovjetski zvezi — kar avtomatično pomeni, da bo SZ pričela pogajanja o nakupih v ZDA in drugih deželah izvoznih — cena bušla pšenice dvignila na 4,4 dolarje.

Napetost na svetovnem trgu žita se je močno zmanjšala, ko so pricuriljele podrobnosti o ameriško-sovjetskem žitnem dogovoru ter o siceršnjih žitnih nakupih Sovjetske zveze. Dejstvo, da bo Moskva kupila 20 milijon ton žita v ZDA ter skupno 9 milijonov ton v Kanadi, Argentini in Avstraliji, pa tudi, da v letošnjem letu ni pričakovati novih večjih nakupov, je povzročilo, da so se

cene žita na svetovnih borzah znova znižale.

Londonski trgovci, ki so si v novem letu upali napovedovati gibanje cen v prihodnje, so že prvi dan letošnjega poslovanja borze zatrdili, da v letu 1976 ne pričakujejo bistveno višjih cen. Menijo namreč, da je povečanje proizvodnje v ZDA, na Kitajskem in v nekaterih državah v razvoju, ki so sicer kupovale žita, tolikšen, da bo nevturaliziral lansko slabo letino v Sovjetski zvezi ter povečane zahteve držav Zahodne Evrope. Zaradi tega se bo po mnenju londonskih izvedencev cena žit povečevala le zaradi morebitnega dviga inflacije po svetu, ali v primeru suše ali povodnji na pomembnejših pridelovalnih območjih.

Če so te napovedi razveseljive, pa na drugi strani zaskrbljuje delujejo podatki o gibanju svetovnih zalog žita. Svetovne zaloge niso v skladu z zahtevami, ki so jih postavili na svetovni konferenci FAO, še več skrbi pa vzbujajo podatki, da so se ameriške zaloge žit dvignile na več kot 31 milijonov ton in se tako že približujejo polovici svetovnih zalog.

Toliko kopičenje strateško izredno pomembnega hranila v silosih ene velesile skriva nevarnost, da bi ZDA utegnile žito uporabiti tudi kot sredstvo prisile, kadar bi odpovedale druge metode prepričevanja.

Več denarja za zvezni proračun

Zvezni izvršni svet je poslal skupščini Jugoslavije predlog zveznega proračuna v letu 1976. Po tem predlogu, ki zdaj velja že kot zakon, ker so ga bili sprejeli v skupščini Jugoslavije, bodo za tolikšen proračun v letu 1976 plačale republike in pokrajini s svojimi neposrednimi prispevki 37,9

milijarde dinarjev, kar je za 11,4 milijarde dinarjev ali za 43 % več kot so plačale v letu 1975. S carinami in drugimi dohodki federacije bodo zbrali 34,6 milijarde dinarjev.

To bo vsekakor dodatno breme k stroškom izdelave.

Večji življenjski stroški

Lansko leto so se krepko povišale cene, še bolj pa so se povišali življenjski stroški. Ti so bili v Jugoslaviji v letu 1975 večji za 24,4 odstotka v primerjavi z letom 1974. To pa je precej več kot je bilo predvideno. Za primerjavo povejmo, da so se v letu 1974 ti stroški povečali »le« za 21 odstotkov. Lani so se v primerjavi z letom 1974 najbolj podražili tobak in pijača, namreč za 35,2 odstot-

ka, kurjava in razsvetljava je bila dražja za 31,8 odstotka, pohištvo je bilo za 30,2 odstotka dražje, kultura in razvedrilo za 29,9 odstotka dražje, obleka in obutev za 21,9 odstotka dražja, stroški za higieno in zdravje so bili višji za 20,7 odstotka in stroški za promet za 14,1 odstotka višji.

Podatki o tem so bili objavljene v časopisu DELO.

NOVOIZVOLJENI ČLANI SVETA ZK EMO

Pri zadnjih volitvah so bili izvoljeni po posameznih TOZD naslednji tovariši in tovarišice za člane sveta ZK EMO:

Korpnik Stane, TOZD Tovarna posode;
Bizjak Pavlak, TOZD Tovarna posode;
Dvoršak Stane, TOZD Tovarna posode;
Kralj Danilo, skupne službe;
Kač Marica, skupne službe;
Lihteneger Herman, skupne službe;
Flis Vlado, TOZD Tovarna odpreskov;
Klenovšek Viktor, TOZD Tovarna odpreskov;
Belak Ervin, TOZD Tovarna radiatorjev;
Kovačič Herman, TOZD Tovarna radiatorjev;
Odlazek Stanislav, TOZD Tovarna kotlov;
Podgajski Zlatko, TOZD Tovarna kotlov;
Oštir Emil, TOZD Orodjarna;
Cocej Stanko, TOZD Orodjarna;
Kovačič Gusti, TOZD Tovarna kontejnerjev;
Zagvozda Cveto, TOZD Tovarna kontejnerjev;
Tofant Anton, TOZD TOBI;
Robnik Milan, TOZD TOBI.

ORGANI SVETA OZK

Pri OZK EMO so konstituirani naslednji organi sveta OZK:

Kralj Danilo, sekretar,
Kovačič Herman, namestnik sekretarja,
Bizjak Pavla, član sekretariata,
Robnik Milan, član sekretariata,
Klenovšek Viktor, član sekretariata,
Cocej Stanko, član sekretariata,
Kovačič Gusti, član sekretariata.

Komisija za kadrovska vprašanja, organiziranost in razvoj ZK:

Pratnekar Stevo, predsednik,
Trebar Marko, član,
Vodeb Vera, član,
Veninšek Stane, član in
Jekl Aleksander, član.

Komisija za idejna vprašanja in idejnopolitično usposabljanje:

Oštir Emil, predsednik,
Jeftič Miloš, član,
Turnšek Jože, član,
Frank Hinko, član in
Milač Tomaž, član.

Letne skupščine sindikalne organizacije

Te dni so potekale letne skupščine sindikalne organizacije po temeljnih organizacijah združenega dela. Na teh skupščinah so razpravljali o delu sindikalne organizacije v preteklem letu ter sprejeli načrt dela za tekoče leto. Letošnje letne skupščine sindikalnih organizacij so toliko bolj pomembne, ker morajo naše sindikalne organizacije po temeljnih

organizacijah združenega dela dati v svoj program dela v letošnjem letu dejavnost, ki je v zvezi z volitvami organov upravljanja.

Letna skupščina celotne organizacije sindikata v OZD EMO bo pokazala marsikaj zanimivega. Gradico iz te skupščine bomo objavili v prihodnji številki.

Nekaj novosti republiškega zakona o varnosti cestnega prometa

Pred nedavnim je izšel novi republiški zakon o varnosti cestnega prometa. Da bi naši delavci šoferji bili seznanjeni z novostmi tega zakona, jih objavljamo v skrajšani obliki. Seveda ne velja zakon le za voznike motornih vozil, temveč za vse udeležence v cestnem prometu tudi za pešce.

Z ustavnimi rešitvami je razmejena pristojnost federacije in republik oziroma avtonomnih pokrajin tudi na področju varnosti cestnega prometa. Zvezni zakonodajci je bilo prepuščeno, da določijo temelje, ostala ureditev pa je v pristojnosti republik oziroma avtonomnih pokrajin.

V skladu s to ustavno zasnovo so bili sprejeti zakon o temeljih varnosti cestnega prometa (Ur. list SFRJ, št. 17/74), ki velja od prvega oktobra lani in podzakonski predpisi — pravilnik o obrazcu voznškega dovoljenja (Ur. list SFRJ, št. 13/75) ter pravilniki o prometnih znakih in o znakih, ki jih udeležencem v cestnem prometu dajejo pooblaščen osebe; o registraciji motornih in priklopnih vozil; o napravah, o opremljenosti, dimenzijah in skupnih težah vozil v cestnem prometu in pravilnik o zdravstvenih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati vozniki motornih vozil (Ur. list SFRJ, št. 20/75), s čimer je zaokrožena zvezna zakonodaja na področju varnosti cestnega prometa.

Zvezni predpisi, ki veljajo na vsem območju SFRJ, so usklajeni z mednarodnimi predpisi in so v tem smislu izčrpni in podrobni na področju prometnih pravil ter v obravnavanju motornih vozil in njihovih voznikov, na ostalih področjih pa so dani temelji in načelne rešitve in je potrebna podrobnejša ureditev v republiških oziroma pokrajinskih zakonodajah.

S tem je bila dana možnost republikam in pokrajinam, da posamezna področja uredijo tako, kot to najbolj ustreza specifičnim razmeram v posamezni republici oziroma pokrajini.

Namen tega sestavka je prav v tem, da seznanimo kar najširši krog prometnih udeležencev v naši republici s posebnostmi republiškega zakona o varnosti cestnega prometa (Ur. list SRS, št. 24/75), ki bo veljal od 19. novembra dalje in z bistvenimi novostmi, ki jih prinaša v primerjavi z dosedanjim ureditvijo.

Sestavek delno sledi sistematiki zakona, delno pa je prirejen tako, da združuje prikaz predpisov o voznikih in vozilih posameznih vrst, da bi dobili zainteresirani celovitejši pregled.

PROMETNA PRAVILA

Zvezni zakon o temeljih varnosti cestnega prometa je na tem področju najbolj izčrpen, vendar prinaša republiški zakon nekatere nova pravila, ki se nanašajo predvsem na vožnjo in ravnanje voznikov v strnjjenih naseljih, na katerih velja posebej opozoriti.

1. Polkrožno obračanje v križiščih

Gre za prepoved obračanja v semaforiziranih križiščih oziroma v križiščih, kjer ureja promet pooblaščen uradna oseba po dru-

gem odstavku 9. člena. Namen tega predpisa je prav gotovo v tem, da bi bila prepustnost vozil na takih križiščih večja, ker je praksa pokazala, da voznik s takim manevrom znatno zadržuje vozila za seboj, ki zavijajo polkrožno, hkrati pa ustvarja nevarnost za vozila, ki vozijo naravnost po nasprotni strani ceste.

Na to novost bomo morali biti vozniki še posebej pozorni, dokler ne bodo na ustreznih križiščih postavljeni posebni znaki, kajti prepoved bo veljala že z dnem uveljavitve zakona.

2. Vožnja v koloni pred prehodom za pešce

Ta prepis (13. člen) je namenjen temu, da bo ob prometnih konicah omogočen prehod pešcem čez vozišče na označenih prehodih zunaj urejenih križišč, saj se je doslej često dogajalo, da pešec enostavno ni mogel čez cesto, ker je bil prehod zaseden zaradi povsem stisnjene kolone vozil.

Za to ne bo posebnih znakov, razen seveda označitve prehoda za pešce, in bo torej morala biti pozornost voznikov toliko večja.

3. Ustavljanje in parkiranje

a) V bodoče bo prepovedano ustavljanje in parkiranje na pločnikih (s celotnim vozilom ali delno) povsod, kjer to ne bo izrecno dovoljeno s prometnim znakom (14. člen).

Doslej smo vozniki pri tem ravnali tako, da je pač dopustno, kar ni izrecno prepovedano, tako miselnost pa bomo v bodoče morali opustiti, kajti razen kaznovanja za prekršek predvideva zakon tudi odstranitev nepravilno ustavljenega ali parkiranega vozila, ki predstavlja nevarnost ali oviro za promet (18. člen).

b) Opozoriti je treba tudi na določbe 16. člena zakona, ki ureja parkiranje in ustavljanje na mestih, kjer je parkiranje in ustavljanje omejeno na določen čas in kjer ni javnih parkirnih ur. Za te primere bo potrebna parkirna ura v vozilu in seveda ustreza disciplina.

c) Posebnost v določbah o ustavljanju in parkiranju so določene olajšave za zdravstveno oseboje pri opravljanju dolžnosti in za invalidne voznike (19. člen). Jasno je, da gre tu le za izjeme in bo krog upravičencev ustrezno omejen.

DOLŽNOSTI OB PROMETNI NEZGODI

Predpise o dolžnostih ob prometnih nezgodah je vseboval že prejšnji zvezni temeljni zakon o varnosti cestnega prometa in jih je smiselno povzel tudi sedanji, vnešeni pa so v novi republiški zakon, ker zvezni zakon ni predvidel sankcij za kršitve.

Republiški zakon pa prinaša

dve bistveni novosti, ki nalagata obveznosti po prometni nezgodi:

a) Prepoved uživanja alkoholnih pijač

Neposredni udeleženec prometne nezgode ne sme po nezgodi uživati alkoholnih pijač, dokler niso opravljena uradna dejanja (50. člen).

Predpis ima nedvomno namen, da bi se preprečili izgovori voznikov, da ob nezgodi niso bili pod vplivom alkohola, kar se je doslej dokaj pogosto dogajalo.

Zagrožena sankcija za kršitelje tega predpisa spada med najostreje, morebitni kršitelji pa se morajo zavedati tudi tega, da bo s tako kršitvijo kaj težko prikriti alkoholiziranost ob času prometne nezgode.

b) Dolžnost organizacij združene dela ali zasebnih obrtnikov

Kadar organ javne varnosti obvesti javnost, da išče neznanega povzročitelja hujše prometne nezgode, se organizacije združene dela, ki prodajajo potrebščine za motorna vozila oziroma ki opravljajo motorna vozila, dolžne sporočiti podatke o sumljivem kupcu nadomestnih delov oziroma naročilu popravila. Enaka dolžnost je naložena tudi zasebnim obrtnikom.

Organizacije združenega dela morajo v primerih takega obvestila pregledati svoja vozila in prav tako dati organu javne varnosti podatke o morebitnih sumljivih ugotovitvah (51. člen).

Ti predpisi so uzakonjeni prav gotovo zato, da bi kar bolj omejili primere brezvestnosti posameznikov, ki pobegnejo po hudi prometni nezgodi, ki so jo povzročili in seveda, da bi bili taki vozniki odkriti in primerno kaznovani.

USPOSABLJANJE VOZNIKOV MOTORNH VOZIL

1. Avto šola

Novi zakon prinaša pomembno spremembo v sistemu vzgoje voznikov motornih vozil, kar zadeva usposabljanje v praktični vožnji. Ta del priprave kandidatov je doslej dovoljen le avto šolam, ki bodo z organiziranim načinom delovanja lahko pripomogle k boljši vzgoji voznikov, hkrati pa bo na tem področju omogočen učinkovitejši nadzor organov, ki so za to pooblaščen.

V tem smislu so v osnutku pravilnika o avto šolah, ki bo izšel v tem letu, zaostreni pogoji za njihovo ustanavljanje in delo, tako da bodo bodoče avto šole res kvalitetne; s tem pa dosežena tudi boljša pripravljenost bodočih voznikov motornih vozil.

Avto šole bodo kot dosej organizirale tudi teoretični pouk in je prav gotovo v interesu vseh bodočih voznikov raznih vrst vozil na motorni pogon, da se vključijo v ta del organiziranega usposabljanja, čeprav tega zakon ne predpisuje. Avto šole pa bodo morale ta pouk ustrezno organizirati za kandidate za voznike posamezne

vrste vozil skladno s pravilnikom o voznških izpitih za voznike motornih vozil in kmetijskih traktorjev in preizkusom znanja predpisov o varnosti cestnega prometa za voznike delovnih strojev, motokultivatorjev in koles z motorjem (pravilnik bo prav tako izdan še letos) in, seveda, z dostopnimi cenami.

2. Vozniki inštruktorji

Vozniki inštruktorji bodo odslej poučevali kandidate za voznike le v okviru avto šol. Ta določba velja z dnem uveljavitve zakona, torej po 19. novembru.

Razen te določbe je pomembna tudi omejitev časa poučevanja kandidatov za voznike inštruktorjev v praktični vožnji po cesti. Ta je določen za poklicne inštruktorje 8 ur dnevno, za nepoklicne pa največ 3 ure dnevno. Omejitev ne velja za poučevanje začetnih faz vožnje na poligonih (71. člen).

Od te ureditve upravičeno lahko pričakujemo boljšo kvaliteto poučevanja, pa tudi večjo varnost kandidatov, samih inštruktorjev in vseh udeležencev v cestnem prometu.

Temu smotru je namenjen tudi predpis v 72. členu, ki zahteva popolno treznost inštruktorja med poučevanjem kandidata v praktični vožnji na cesti, pa tudi siceršnjo psihično in fizično kondicijo, ki naj zagotovi zanesljivo nadziranje kandidata, ki ga uči.

Določbe tega člena nalagajo inštruktorju tudi dolžnost, da mora v enakem smislu oceniti kandidata, ki mu ne sme dovoliti vožnje, če podvomi v njegovo sposobnost za varno vožnjo.

ZDRAVSTVENI PREGLEDI

Tudi na tem področju prinaša novi zakon določene novosti.

1. Predvsem je omeniti obveznost, da mora kandidat za voznika motornih vozil oziroma kmetijskega traktorja na zdravstveni pregled k pooblaščenim zdravstvenim organizacijam, na območju katere ima stalno ali začasno prebivališče. Iz ustrezne obrazložitve predloga zakona je razvidno, da je to določeno zato, ker te organizacije v večini primerov razpolagajo z osnovno zdravstveno dokumentacijo o kandidatu oziroma jim bo ta laže dosegljiva.

2. Uvedena je tudi določena poenostavitve zdravstvenih pregledov kandidatov za voznike. Kandidatu se ne bo treba podvreči komisjskemu pregledu, marveč ga bo pregledal zdravnik specialista splošne medicine ali medicine dela, ki bo po lastni presoji vključil tudi druge specialiste, če bo podvomil v določene zdravstvene zmožnosti kandidata.

Ta ureditev prav gotovo pomeni določeno razbremenitev tako zdravstvene službe kot občanov.

3. Kandidati za voznike, ki jim bo izdano na prvi stopnji negativno zdravniško spričevalo, bodo v smislu 85. člena zakona zahtevali pregled pri zdravniški komisiji druge stopnje.

(Nadaljevanje na 14. strani)

ZAKON O PROMETU

(Nadaljevanje s 13. strani)
KMETIJSKI TRAKTORJI

To poglavje obsega vse predpise novega zakona, ki zadevajo voznike kmetijskih traktorjev in ta vozila. Na tem področju je največ sprememb v primerjavi z dosedanjimi predpisi, iz obrazložitve predloga zakona pa povzamemo, da so te spremembe narekovali tako razlogi varnosti kot tudi potrebe, da je treba modernizirati kmetijstvo in mu zagotoviti več delovne sile.

Z novo ureditvijo, ki prinaša pomembne olajšave, pričakujemo, da se bo občutno zmanjšalo število voznikov kmetijskih traktorjev, ki so doslej vozili, ne da bi imeli potrebno znanje in spretnost, pa tudi nadzor nad tehničnim stanjem teh vozil bo izboljššan.

Podrobnosti o novostih na tem področju so:

1. Starostna meja

Vozniško dovoljenje za vožnjo kmetijskega traktorja bo lahko dobil, kdor dopolni 15 let, če opravi vozniški izpit za voznika kmetijskega traktorja in če je zdravstveno zmožen za voznika (77. člen). Dosedanja starostna meja je bila 18 let, zato pa je bilo nesorazmerno visoko število voznikov, ki so upravljali kmetijske traktorje brez vozniskega dovoljenja in tudi brez potrebne znanja.

Vozniško dovoljenje za vožnjo motornih vozil kategorij B, C in D daje vozniku tudi pravico voziti kmetijski traktor v cestnem prometu.

2. Izpit in vozniško dovoljenje

Kandidati za voznike kmetijskih traktorjev bodo lahko opravljali izpite v vsaki občini (76. člen).

Novi izpitni program za voznike kmetijskih traktorjev zožuje obseg teoretičnega dela dejansko na tista cestna prometna pravila, ki jih mora nujno poznati vsak voznik vozila na motorni pogon, praktični del izpita pa obsega tudi vožnjo zunaj cestne površine, ki je za voznike kmetijskih traktorjev enako pomembna kot vožnja po cesti (osnutek pravilnika o načinu in programu voznških izpitov).

Veljavnost vozniskega dovoljenja za vožnjo kmetijskega traktorja je omejena na 10 let (77. člen).

Vozniška dovoljenja za vožnjo motornih vozil kategorije F (kmetijskih traktorjev) se bodo zamenjala za nova do 31. 12. 1975. Zamenjavo bo moral zahtevati lastnik (131. člen).

3. Usposabljanje voznikov

Kandidate za voznike kmetijskih traktorjev bodo poleg inštruktorjev lahko usposabljali tudi vozniki kmetijskih traktorjev, ki imajo vsaj tri leta vozniško dovoljenje za vožnjo kmetijskega traktorja, seveda pa tudi potrebno znanje in izkušnje, kar bo ugotovil za notranje zadeve pristojni občinski upravni organ, ki bo izdal ustrezno potrdilo (66. člen).

Poudariti je treba, da se bo moral tudi ta poučevalec ravnati po

določilih, ki veljajo za voznike inštruktorje med poučevanjem praktične vožnje po cesti (treznost, telesna in duševna pripravljenost poučevalca in kandidata).

Ta ureditev daje velike možnosti da organizirajo vzgojo voznikov kmetijskih traktorjev v okviru kmetijskih zadrug pa tudi v kmetijskih šolah.

4. Zdravstveni pregledi

Kandidat za voznika kmetijskega traktorja bo lahko opravil osnovni pregled pri zdravniku najbližje zdravstvene organizacije glede na svoje prebivališče. Smiselno pa veljajo tudi zanj določbe, da ga bo zdravnik napotil na specialistični pregled, če bo smatral, da je tak pregled potreben.

5. Evidentiranje in tehnični pregled

Doslej je bila registracija traktorjev izenačena z registracijo motornih vozil, torej vsakoletna registracija, v bodoče pa je predpisano le evidentiranje ob nakupu.

Obvezna je odjava ob spremembi lastništva, kakor tudi, če je kmetijski traktor uničen, odpisan ali odsvojen (96. člen).

Prometna dovoljenja za kmetijske traktorje in traktorske priklonike (in registrske tablice), ki so bila izdana po dosedanjih predpisih, bo treba zamenjati po izteku veljavnosti.

Olajšave so dane tudi pri tehničnih pregledih, in sicer v tem smislu, da jih bodo opravljale pooblaščen organizacije združenega dela v vsaki občini (drugi odstavek 99. člena). Ta ureditev pa ima tudi varnostni pomen, saj bodo odpadle vožnje kmetijskih traktorjev na daljših relacijah.

Ostaja pa obveznost vsakoletnega tehničnega pregleda, kar je tudi povsem razumljivo, saj brezhibnost vozila zagotavlja varnost voznikom tako pri vožnji na cesti pri uporabi traktorja pri delovnih opravilih.

DELOVNI STROJI, MOTOKULTIVATORJI, KOLESNA MOTORJEM

Za voznike teh vrst vozil doslej ni bilo potrebno vozniško dovoljenje, za vozila pa tudi ni bila potrebna registracija. Registracija je tudi v bodoče ne bo, pač pa bodo morali vozniki opraviti preizkus znanja iz predpisov o varnosti cestnega prometa (61. člen), da bodo pridobili pravico voziti ta vozila v cestnem prometu, če seveda ne bodo imeli vozniskega dovoljenja za vožnjo motornih vozil ali kmetijskega traktorja.

Za opravljanje preizkusa je za posamezne vrste vozil predpisana starostna meja: za voznike delovnih strojev (bagri, buldožerji, kombajni, finižerji in drugi) — 18 let; za voznike motokultivatorjev (vozilo na motorni pogon, ki ima eno os in največ 16 KS in je konstruirano tako, da vleče, potiska ali vozi razna zamenljiva orodja in priključke ali lahek priklonik) — 15 let; za voznike koles z motorjem — 14 let.

Program za preizkus je v osnutku pravilnika o voznških izpitih

ustrezno prilagojen. Za voznike delovnih strojev in koles z motorjem, ki so pogosto v cestnem prometu, je predviden enak program iz predpisov kot za voznike motokultivatorjev pa program za voznike kmetijskih traktorjev.

Preizkus znanja iz predpisov o varnosti cestnega prometa bodo opravljali kandidati pred izpitno komisijo, ki bo pristojna za izpite kandidatov za voznike kmetijskih traktorjev.

Kandidat, ki bo uspešno opravil preizkus, bo dobil potrdilo, v katerem bo navedeno, katero vrsto vozil sme voziti. Veljavnost tega potrdila ni omejena.

Predpisi o voznikih delovnih strojev, motokultivatorjev in koles z motorjem se bodo začeli uporabljati v enem letu po uveljavitvi zakona.

KOLESARJI

Za kolesarje postavlja zakon le starostne omejitve za samostojno vožnjo otrok v cestnem prometu. Ta meja je 7 let, pri čemer je postavljen pogoj, da so se v šolah ali v drugih vzgojno-izobraževalnih organizacijah usposobili za vožnjo. Sicer lahko vozijo otroci kolo v cestnem prometu le v spremstvu odrasle osebe (30. člen).

Dokazilo o usposobljenosti otrok za vožnjo v cestnem prometu ni predpisano, vsekakor pa bo treba nadaljevati s prakso, ki je že ustaljena, da bodo šole in druge vzgojno-izobraževalne organizacije nadaljevale z intenzivno prometno vzgojo otrok in jim izdajale izkaznice, če so se usposobili za vožnjo koles v cestnem prometu.

Kako postati šofer-amater

Marsikdo hrepeni po tisti zeleni in toliko zaželeni knjižici, ki ji pravimo »vozniško dovoljenje«. Kako se nam ta želja lahko uresniči, nam pove naš spodnji sestavek.

Danes, v stoletju tehnike, že težko najdemo človeka, ki bi večino svojih vsakodnevnih poti raje ne prevozil z enim izmed prometnih sredstev, kot pa da bi svoje noge prepušчал utrudljivemu asfaltu. Če le ne gre za TRIM udejstvovanje, se raje usedemo v svojega železnega konjička in že drvimmo zdaj sem, zdaj tja. Tako nam pač narekuje tempo življenja.

Ze samo bežen pogled na naše ulice nas prepriča o tem, koliko občanov se danes gnete s svojimi železnimi konjički v jekleni reki brezštevilnih kratkih, dolgih, močnih, šibkejših, hitrejših, počasnejših, udobnih oklepah avtomobila. Takrat si zaželiš samo eno: tudi sam bi rad postal šofer — eden izmed množice, ki ji razdalje ne pomenijo nobene ovire več. In pojavi se vprašanje, kako postati šofer?

Postopek je predpisan v naši zakonodaji. Prvi korak, ki bo sledil odločitvi, da postaneš šofer, naj bo namenjen zdravniškemu pregledu. Zdravniško spričevalo o telesni in duševni zmognosti kandidata za voznika motornega vozila izda pooblaščen zdravstvena organizacija (v Celju: Zdravstveni dom, vsak ponedeljek in sredo od 7. ure dalje), na območju katere ima kandidat stalno in začasno prebivališče. Kandidat, ki se ne strinja z zdravniškim mnenjem o telesni in duševni zmognosti za vožnjo motornega vozila, lahko zahteva ponovni zdravstveni pregled pri zdravniški komisiji druge stopnje, katere mnenje je dokončno.

Zdravniško spričevalo velja eno leto od dneva izdaje in mora biti veljavno tudi na dan izdaje vozniskega dovoljenja.

Kandidat za voznika motornega vozila mora pred opravljanjem vozniskega izpita opraviti izpit iz programa prve pomoči, ki je predpisan za voznike motornih vozil. Zato bo najbolje, da se zgleda pri občinskem odboru Rdečega križa (v Celju je to na Šlan-

drovem trgu — blizu gledališča), ki v ta namen organizira tudi 10-urne tečaje. Seveda lahko kandidat ta tečaj opravlja vzporedno z ostalimi pripravami na vozniški izpit, ki mu jih nudijo avto šole.

Izpit iz prve pomoči poškodovanim v prometni nezgodi ni potrebno opravljati kandidatom, ki že imajo vozniško dovoljenje za vožnjo motornih vozil katerekoli kategorije, in kandidatom, ki so po posebnem predpisu (izda ga republiški komite za zdravstvo in socialno skrbstvo) tega izpita oproščeni (zdravstveno osebje).

Vse nadaljnje priprave kandidatov na vozniški izpit opravljajo avto šole s svojim strokovnim kadrom — vozniki in inštruktorji.

V Celju deluje več avto šol. Lahko se odločite za eno izmed naslednjih:

— AMD ŠLANDER Celje, Ljubljanska 37, telefon 21-738 ali 22-863 (vsak dan od 6. do 18. ure, ob sobotah od 7. do 12. ure),

— ZŠAM Celje, Kidričeva ulica, telefon 22-607,

— ŠCKB Celje, Ljubljanska cesta (za dijak te šole),

— DLT Cinkarna Celje (za delavce Cinkarne),

— DLT EMO Celje (za delavce EMO),

— DLT KLIMA Celje (za delavce Klime),

— DLT Železarna Štore (za delavce Železarne Štore).

Kandidat mora v avto šoli najprej spoznati cestnoprometne predpise. Zato organizirajo avto šole v skladu z učnim programom 50-urne tečaje v popoldanskem času. Večje avto šole organizirajo mesečno več tečajev, manjše pa za svoje potrebe občasno 2—3 tečaje letno. Tudi učbenike pri-skrbi kandidatom avto šola. Po končanem tečaju in uspešnem preizkusu znanja iz cestnoprometnih predpisov v avto šoli se kandidat, če ima zdravniško spričevalo in če mu ne manjka več kot 6 mesecev do starosti, ki je pogoj za izdajo vozniskega dovoljenja (Nadaljevanje na 16. strani)

Zadnji delovni dan v letu

Zadnji delovni dan v letu bolj malo delamo. V svečanem razpoloženju že po tradiciji zaključujemo ta dan. Tudi zadnji dan dela v letu 1975 je bilo tako. Kako so po posameznih TOZD zaključili zadnji dan dela, kažejo spodnje slike.

Takole je bilo v montažnem oddelku. Veselje se zrcali na obrazih delovne skupine in srečni so, da se lahko po trudapolnem delu malo sprostijo.

Delovna skupina v TOZD Tovarna radiatorjev je bila zelo razpoložena. Srečno 1976 so napisali in se nasmejani postavili pred objektiv.

Tudi delovna skupina v TOZD Tovarna posode — surovinski obrat je bila razpoložena. Srečno vsem sodelavcem in sodelavkam je bilo njihovo iskreno voščilo.

V TOZD Orodjarna so se zadnji dan leta sestali. Pogovorili so se o uspehih, ki so jih dosegli v teku leta in si zaželeli srečno in uspešno leto 1976.

V Dekor oddelku so bili kot vedno izredno razpoloženi. Veseli so bili obiska našega fotografa, skratka, zaključek dela je bil prijeten.

Delovna skupina v emajlirnici se je zbrala in veselo zapela. Tovariško razpoloženje je dolgo trajalo in zadnji dan dela v letu 1975 jim bo ostal v spominu.

KAKO POSTANEM ŠOFER AMATER

(Nadaljevanje s 14. strani)

ljenja, lahko začne učiti praktične vožnje pod nadzorstvom voznika-inštruktorja.

Voznik-inštruktor poučuje kandidate za voznike motornih vozil v skladu s Pravilnikom o delu avto šol in voznikov inštruktorjev ter učnem programu za učenje praktične vožnje. Vsekakor mora bodočega šoferja oborožiti s takšnim znanjem, spretnostmi in navadami, da se bo kasneje, ko se bo samostojno vozil, lahko uspešno branil pred vsemi nevarnostmi, ki nanj prežijo na cestah.

Enaki kriteriji so pri ocenjeva-

nju na vozniskem izpitu, zato se mora kandidat učiti, vaditi in utrjevati snov tako dolgo, da bo sta inštruktor in kasneje na izpitu spraševalec lahko zaključila, da je kandidat sposoben za samostojno vožnjo v cestnem vrvežu, kakršen je danes. To pa pomeni, da se bo učil kandidat praktične vožnje v povprečju 35 do 40 ur, preden bo osvojil take spretnosti, da bodo porok za samostojno varno vožnjo. Kdaj bo kandidat sposoben za opravljanje vozniskega izpita, presodi njegov inštruktor, ki sproti zasleduje in ocenjuje kandidatovo napredovanje. In-

štruktor bo tudi predlagal, kdaj naj se kandidat prikladi k opravljanju vozniskega izpita. V ta namen mora kandidat zaprositi občinski upravni organ za notranje zadeve za priustitev k vozniskemu izpitu. Občinski upravni organ za notranje zadeve ugotovi na osnovi predložene kandidatove osebne izkaznice, zdravniškega spričevala in potrdila o opravljenem izpitu iz prve pomoči, da kandidat izpolnjuje pogoje za opravljanje vozniskega izpita. Pri tem kandidat za kategorijo A ne sme biti mlajši od 16 let, za B, C, E pa ne mlajši od 18 let. Sedež komisije za vozniske izpite je v Celju, Ipavčeva 6, telefon 26-300.

Občani se danes odločajo za opravljanje vozniskega izpita iz različnih motivov: zaradi potreb na delovnem mestu, želje po potovanjih, zaradi vožnje na delo in iz dela in ne nazadnje tudi iz zavisti, da sosed že vozi avto. Seveda pa pri tem ne smemo pozabiti, da nas v to sili tempo življenja, saj bi si radi dan podaljšali še za kakšno uro.

Priprave na vozniski izpit zahtevajo od kandidatov precejšnjo mero vztrajnosti pa tudi časa in denarja. Zavedamo se, da je šolanje bodočih voznikov motornih vozil iz leta v leto dražje, zato vam bodo avto šole skušale posredovati čimbolj kvalitetne usluge s polno mero odgovornosti. V povprečju stane vozniski izpit z vsemi stroški okrog 3.500 do 4.000 din, pri starejših in že bolj okornih kandidatih pa celo precej več. Seveda pa denar ne smemo primerjati z vrednostjo človeka, ki je kot voznik izpostavljen vsakodnevnim nevarnostim na cesti.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

Vodoravno: ALTERNACIJA, LIBERALIZEM, IMITATOR, ŽI, BIT, RODIJ, ATOM, LAOS, OBILLO ZDRAVJA, SIRAR, PARA, AAR, UNA, ERNA, AMERIKA, ČA, ŽALITEV, NAD, LANGE, IPIN, ČEK, JČ, KAVA, VOS, RE-SA, EKIPA, ANAM, ALAMO, EVA, ANTON, RALO, NERON, LIKA, DRAVA, NN, JOHN, JAVOR, ALAN, II, EN, GO, ARAMIS, ID, AKT, ŠOPOV, ROBUSTNEŽ, ARAL, TN, ERA, SIAM, CA, NAL, ERO, LIRA, KLIPER, AM, SOVA, NIZ, REPA, NOVEMBER, VIDEM, ATIK, ANITA, MIŠICA, USTAVA, SALO, GL, ODA, ILO, RON, ILIREC, KRAVL, PEČ, MATE, ELEKTRONKA, URAL, FUNDUS, AKA, ALO, TORINO, EO, AŽ, KIS, IT, KALA, NUMEN, NALET, KINETOGRAFIJA, ILONA, AKER, GARTOK, KANT.

MONA, EROTIK, ALISARH, ŠAL, VILIČAR, NE, IN, MONGOL, ETOL, LIKER, ET, RON, OP, ESMA, IM, NAT, SREČE, OTROB, GRAFOLOG, IN VESELJA V NOVEM LETU, AGA, ORA, KAVIAR, ARI, CENE, RR, ALIBABA, AKVAREL, ŠO, DONAT, LIMITIRANJE, AOMORI, VID, EU, UFO, IBITOL, MAČKA, RIBARNICA, LS, MIK, TET, MOPED, ITD, SU, AIDA, KE, EJ, ERAR, ZAR, PORA, SS, ZE, IRKA, NA, RATO, DRIL, ANALITIK, MULATKA, ALOD, RAKA, VADNAL, SOVRAŽNIK, CIRILA, ANKARAN, EMIRAT, LO, ALA, IZ, JAVA, GANA, AŽ, PETAR, NAKLON, JEŽ, OJAČEVALNIK, CEPIVO, KLIENT, AMI, SARA, AMONIT, ARAKAN, AOSTA.

Geslo iz slike: OBILO ZDRAVJA, SREČE IN VESELJA V NOVEM LETU!

Navpično: UŽIVANJE, ANANAS, PUTIKA, NAPOLEON, RA-

sestava in risba I. J.	VEŽA ALTANA	MESTO V SRH	SKR. MOŠKO IME	RDEČA GLINA	LEVI PRITOK LABE	ŠKODLJIVEC V SADJU	LUPA	OBRI	RIMSKA PROVINCA PRI NAS
MIT. KRALJ NA KRETI						PRIPADNIK SKUPINE TOVAR. V BOROVNICI			
OMIKA - NOST									
GRŠKI FILOZOF						MIST. BUDIST. IDEAL	OVČJI PASTIR. MAKED. PRAZNIK		
SLOV. TEDNIK			VRSTA AMINO KISLIN TOVARIŠ				ONNASIS		
KONICA				STRUP TEKOČINA ZA BARVE VEZNIK			IMRE KALMAN MUZA LJ. POEZIJE		
VKOPAVANJE					ZAKRITJE				
ŽIVALSKO BITJE					MESTO OB ADDI				
					VIDMAR NANDE NOČNO ZABAVIŠČE	GRŠKI BOG LJUBEZNI			
			MUHA KI PIČI			VRSTA ŽARKOV			
			ATLET KORICA			SNOP SLAME			
			FOŠFOR			ZOGLENELI MAH			

ZAHVALA

Ob smrti mojega dragega očeta

**Karla
PODPEČANA**

se najlepše zahvaljujem sodelavcem in sodelavkam nabavne službe za izraženo sožalje in pomoč.

Zalujoča hči
Nada Čerenak z Metko

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi mojega dragega očeta

Albina ŽIDANA

se najlepše zahvaljujem vsem mojim sodelavcem iz TOZD Orodjarna za veliko pozornost v dneh žalosti ter venec, kakor tudi za tolažilne besede in izraze sožalja.

Zalujoči sin Albin

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi našega ljubelega in nadvse dobrega moža, očeta, brata, dedka in dolgoletnega delavca EMO

Ivana ŠTANTETA

se vsem prijateljem in znancem prav iskreno zahvaljujemo za izraze sožalja, darovane vence in cvetje ter spremstvo na njegovi zadnji poti.

Posebna hvala vsem predstavnikom društev in organizacij, katerih član je pokojnik bil, za izkazano pozornost v dneh žalosti in govore ob njegovem grobu.

Posebna hvala pevske-mu zboru DPD »Svoboda« za tako ganljivo zadnje slovo, ki so ga izkazali svojemu dolgoletnemu članu in nadvse zvestemu tovarišu.

Prav lepa hvala godbi na pihala EMO za žalostinke ob njegovem grobu.

Zalujoči družini
Štante — Oprešnik

Emailjirec

Casopis izhaja dvakrat mesečno kot glasilo delovne skupnosti EMO - Celje in ga prejema člani te delovne skupnosti brezplačno. Ureja ga uredniški odbor: Emil Jejčič, Eric Kotnik, Danilo Kralj, Jože Keber in Vlado Praterner. Glavni in odgovorni urednik: Emil Jejčič. Naslov uredništva Celje, Mariborska 86, telefon 23-921, interna 238. Po mnenju Republiškega sekretariata za prosveto in kulturo Ljubljana, je časopis oproščen plačevanja davka od prometa proizvodov (št. 421-1/72 z dne 22. 5. 1973). Tisk in klišej AERO Celje